

*Završenie púte na počesť sv. Jána-Vladimíra, kniežata srbského,
sv. Liturgiou v Zádielskej doline*

Medzinárodný deň detí v Prešove

Odkaz
sv. Cyrila
a Metoda

Mesačník Pravoslávnej cirkvi
na Slovensku

ЗАПОВІТ
св. Кирила
і Мефодія

Roč. LXVIII/2022 ISSN 0139-9012

07/2022

*Oslavy chrámového sviatku sv. Cyrila a Metoda v Michalovciach.
Chod okolo chrámu s čítaním Evanjelií*

*Oslavy chrámového sviatku Svätej Trojice v Stakčine.
Chod okolo chrámu s čítaním Evanjelií*

Oslavy chrámového sviatku sv. Cyrila a Metoda v Bardejove

Oslavy chrámového sviatku Zoslania Svätého Ducha v Úbreží

Nebudte ustarostení o svoj život

V 3. nedeľu po Päťdesiatnici sväté Evanjelium nám hovorí o správnom postoji k životu a to tak, ako ho poníma sám Isus Christos. Tento postoj hrá v živote človeka takú istú úlohu, ako oko pri orientovaní sa vo stvorenom svete, v našom okolí. Svetlo v nás je naše zameranie života na Boha, vnútorná tma zasa vzdialenie sa od Neho. Isus Christos nám nebráni, aby sme sa zamýšľali nad životom, nad našou budúcnosťou, nebráni nám premýšľať a plánovať, avšak chce nás oslobodiť od nadmernej ustarostenosti o hmotné potreby a o našu budúcnosť. Tie nás oberajú o sily, pohlcujú nás aj našu myseľ.

Ľudia, ku ktorým Isus hovoril, nežili luxusný život. Museli tvrdo pracovať. Mali reálny dôvod na starosť, čo oblečú svojim deťom, či budú mať dost jedla pre celú rodinu. V našich končinách žijeme dnes v neporovnateľne inej, lepšej situácii. Do čistých šiat sa môžeme prezliecť niekoľkokrát za deň. Môžeme sa najesť do sýtosti. Napriek tomu aj súčasní ľudia majú starosti. A tak aj nám, súčasnej generácii, platí Isusovo: „**Či život nie je viac ako pokrm a telo viac než odev?**“ Tým Hospodin mieni: Zmysel života je dôležitejší ako pokrm a nápoj. Tie nás len udržiavajú pri živote. Či sa Pán Boh, ktorý nám daroval život a stvoril naše telá, nepostará, aby sa nám dostalo aj týchto vecí? Christos nás vyzýva pozeráť na nádheru odevu poľných lalí. „**Či vy nie ste omnoho viacej ako ony?**“ – pýta sa Christos. Samozrejme, ani ako veriaci nie sme oslobodení od práce. Isus vo svojej kázni nehovorí, že máme prestať pracovať, prestať sa starať o jedlo a šaty, ale že sa máme prestať umárať starosťami. Dôvodom, že i dnes na Zemi mnohí hladujú, nie je nedostatok Božej starostlivosti, ale nedostatok spravodlivosti pri rozdelení toho, čo nám Boh dáva. Ako veriaci nie sme oslobodení od ťažkostí. Tie prichádzajú. No ak sa Boh stará o vrabca, ktorý raz spadne na zem a zomrie, máme vedieť: i v ťažkostiach, v údolí smrti, v temnote je Boh s nami. Starosti život skôr skracujú ako predlžujú.

V časoch Isusa Christa si ľudia robili starosti, lebo nemali dost šiat, ba často mali iba jednu, ktoré aj na noc používali ako prikrývku! Dnes máme so šatami starosti skôr preto, že ich máme príliš veľký výber. Problémom je naša prílišná zaujatosť sebou samým. Isus nám radí: „**Zastavte sa a rozhľadnite sa okolo seba. Lúky sú posiate nádhernými kvetmi.**“ Neprežeňme sa okolo nich len tak. Čo sa môžeme naučiť od poľných lalí? Ľalie zapúšťajú korene hlboko do zeme. Vnorme sa aj my hlboko do Božej zachraňujúcej lásky. Zotrvajme v nej, aby sme boli zakorenení vo viere. Nasávajme Božie slovo. Sýtme sa ním. Kvetky svoje kalichy otvárajú natočené smerom k nebesám k životodárnemu Slnku. Otvorme sa aj my nebu, k Slnku nášho života, ktorým je Christos v chválospeve, uctievaní, modlitbe a láske. To je najlepšia prevencia proti ustarostenosti. Pán Boh dáva nádherné šaty poľným laliam, tráve i nám. Nedávajme priestor ustarostenosti. Samozrejme, niektoré starosti jednoducho prídu, iné starosti si dokonca sami

vyprodukujeme, zväčšujeme a rozmnožujeme. Keď ich v sebe hromadíme, dokážu vysať naše sily.

Čo robiť, ak sa v našom živote zjavia starosti?

1. Nepustiť ich do svojej duše. Nedopustiť, aby nám donekonečna zaťažovali myseľ. Isteže máme plánovať, čo budeme jesť na obed, alebo premýšľať, čo si oblečieme, keď je vonku nevlúdne. No ide o to, aby sme už pri dverách našej mysle odopreli neustály vstup ustarosteným otázkam.

2. Nevyhľadávať starosti! Lebo všetko toto hľadajú tí, ktorí nepoznajú nebeského Otca (pohania). Ak niekto neprijme Otcovskú lásku od Boha, neverí v ňu, nemôže byť nikdy úplne spokojný a šťastný. Neustále potom hľadá niečo, čo by ho vnútorne uspokojilo a nasýtilo jeho hlad po láske a pozornosti.

3. Vyhľadávať neustále Božiu prítomnosť. Veď náš Otec nebeský vie, čo všetko potrebujeme. On vie, ako sa máme. Potrebujeme sa naučiť načúvať Bohu cez modlitbu a Sväté Písmo. Často zistíme, že odtiaľ do nás začne prúdiť radosť a oslobodenie od starostí.

Ak budeme hľadať najprv Božie Kráľovstvo a Jeho spravodlivosť a nasmerujeme celé svoje vnútro na nebeského Otca, On k nám isto v našom vnútri prehovorí! Ponúkne nám riešenie, pošle pomoc ľudí okolo nás. Hľadať Božie Kráľovstvo značí hľadať Božiu vôľu vo všetkých oblastiach. Aby On bol kráľom v mojom dome, v mojom živote; skladať všetky svoje starosti pri kríži Hospodina Isusa Christa. Veď Boh chce, aby svet fungoval tak, ako má, želá si spravodlivosť, lásku a pokoj. Ak Jeho slová včleníme do nášho života, bude v ňom On sám prítomný. A ľuďom sa otvoria oči a uzrú Boží hlad a smäd po tom, aby vo svete panovala spravodlivosť **„a všetko toto bude vám pridané.“**

Boh nám, tebe i mne, dá to, čo potrebujeme, aby sme mohli byť užitočnými a pomohli sme najšť zmysluplný život aj iným. Nebudte teda ustarostení o zajtrašiu deň, lebo zajtrašiu deň sa postará o seba. Dost' má každý deň svojho trápenia. Isus chce, aby sa do nás tieto slová vryli. Ak zajtrašok vymyslí niečo zlé, môžeme povedať: „Bože, Ty si s tým rob starosti, Ty mi pomôž, Ty sa postaraj!“ Toto nie je výzva na nečinnosť, ale na plnú dôveru v Božiu Prozreteľnosť. Ak s týmto trápením prídeme za svojim milujúcim nebeským Otcom, poteší nás a istotne nám pomôže. Svätá Liturgia je uistením o tejto Božej láske, o prijatí a odpustení. Posilnení Christovym Telom a Krvou aj v ďalších dňoch s Ním budeme zvládať naše ťažkosti a nenecháme sa ujarmiť starosťami. Veď ako hovorí aj sv. apoštol Pavol: **„S Christom (a v Christovi) sme všetci bohatými (na Otcovu lásku a milosti) v Kráľovstve nebeskom!“**

-SHB-

Národnosť nepredurčuje vieru ani spásu

V Evanjeliu o stotníkovi môžeme čítať o prekvapujúcich veciach. Nežidovský muž, teda muž, ktorý by nemal žiadať Isusa o pomoc, prichádza, oslovuje Ho ako Pána a prosí Ho o pomoc. V tej dobe to bolo niečo neobvyklé. Jednoducho sa to nestávalo. Preto bol Isus ohromený stotníkovou vierou. Dokonca „ani v Izraeli,“ židovskom národe, nenašiel Isus takú vieru. Toto je ohromne silné a odsudzujúce vyhlásenie. Židia mali byť nositeľmi pravej viery, národ, ktorý mal pripraviť celý svet na príchod Mesiáša. A predsa, tento ne-Žid vyjadruje silnejšiu vieru ako ktokoľvek v Izraeli.

Isus hovorí davu, ktorý Ho nasleduje, z ktorého väčšina boli Židia, že ľudia „prídu z východu a západu a budú ješť s Abrahámom a Izákom a Jákobom v nebeskom Kráľovstve.“ Možno by sme si mohli myslieť, tak budú ješť. Avšak jedenie v nebeskom Kráľovstve je synonymom toho, že tam skutočne budú. Židia očakávali oslavu spravodlivých v Božom Kráľovstve.

Židia tiež očakávali, že na tejto oslave budú prítomní v podstate iba Židia. Ale Isus hovorí, že „outsideri“, ne-Židia prídu z východu a západu, z celého sveta a zaujmú miesta, o ktorých Židia predpokladali, že patria im. Židia chybne verili, že ich etnická príslušnosť k Abrahámovi stačila k dosiahnutiu Božieho Kráľovstva. Isus im hovorí, že iba príslušnosť k Nemu ako k Pánovi (vyznanie, ktoré urobil stotník, keď Ho prosil o pomoc) a viera v Neho sú to, čo nás zachráni.

Naša národnosť, etnická príslušnosť, nie sú nič iné než naše pozadie, minulosť – kde sme boli narodení, kde sme vyrastali, ako sme boli vychovávaní. Ale naša národnosť nie je to, čo predurčuje našu vieru alebo našu spásu (a čo je dôležitejšie ako naša viera a spása našich duší?). Kresťanstvo nie je etnické, aj keď ho tvoria ľudia určitého etnického pôvodu. Neexistuje nič také ako ruské kresťanstvo, alebo ukrajinské kresťanstvo, alebo grécke kresťanstvo, alebo sýrske kresťanstvo alebo akékoľvek iné kresťanstvo. Existuje kresťanstvo a uctievanie modly. **Tí, ktorí kladú svoju národnosť, etnicitu na rovnakú úroveň ako kresťanstvo, vo výsledku vytvárajú svoje vlastné náboženstvo a uctievať modlu (a každé uctievanie modly je démonické).**

Preto vyjadrujme vieru stotníka, vieru úplnej pokory a vernosti Jedinému Pravému Pánovi: „**Pane, nie som hoden, aby si vošiel pod moju strechu.**“

Jerej Patrik Hric

Akými vencami chvály mali by sme ozdobiť svätých apoštolov Petra a Pavla?

V jednom z článkov Viruju čítame: **Viruju vo jedínu, svjatúju, sobórnuju i apostol'skuju Cerkov.** Z tohto vidíme, že Cirkev je zbudovaná aj na úsilí, námahe, práci, ale hlavne na láske apoštolov ku Christovi a ľuďom.

Cirkev si vždy hlboko vážila a aj stále hlboko váži prácu apoštolov – ľudí, ktorí boli očitými svedkami Christovho pôsobenia tu na Zemi. Boli svedkami Jeho prvého zázraku v Káne Galilejskej, videli ako chodil po vode, uzdravoval, kriesil, žehnal, krmil, vyhŕňal besov. Všetko toto v nich zanechalo hlbokú stopu, stopu viery, že Ten, čo to robí, je Syn Boží – Christos Mesiáš, ktorého tak očakávali.

Medzi apoštolmi však napriek rovnosti, ktorej ich Christos učil, predsa len dvaja v dobrom obzvlášť vynikali. Boli to apoštolovia Peter a Pavol. Prvý menovaný Peter, ako bolo vyššie spomenuté, bol očitým svedkom Christovho účinkovania tu na Zemi, ten druhý, Pavol, sa na svoje povolanie ešte len pripravoval, aj keď iným spôsobom (spočiatku totiž Cirkev Christovu prenasledoval).

Apoštol Peter vynikal svojou horlivosťou za Christa. Dobré vieme, že to bol on, čo vytiahol nôž a odrezal ucho sluhovi veľkňaza v Getsemanskej záhrade. Neskôr tiež čítame, ako zaprel, že Ho pozná, zo strachu o svoj vlastný život. Peter – Skala, také pomenovanie dostal od Christa apoštol, pretože on ako prvý vyznal, že „**Christos je Syn živého Boha**“ (Mt 16, 16). Tento obyčajný ľudský strach dokázal túto skalu narušiť, ale krásne je aj to, ako sa tá puklina znovu zacelila. Cez slzy pokánia Christos znovu prijal Petra do rádu apoštolov, ale až potom, čo Ho trikrát vyzval, mohol naplniť výzvu Isusa Christa: „**Pas moje baránky...pás moje ovce!**“ (Jn 21, 15, 16, 17). Mne sa však najviac páči tá časť života sv. ap. Petra, podľa vypravovania ústneho podania o tom, že keď už bol Peter v Ríme v roku 67 n. l., anjel Boží mu oznámil, že čoskoro opustí pozemský svet. Veriaci v Ríme ho však „uprosili so slzami“, aby opustil mesto a tak sa zachránil. Apoštol pristúpil na ich úpenlivé prosby, ale cestou z mesta stretol samotného Hospodina Isusa Christa a dal Mu otázku: „**Kam ideš, Pane? (Quo vadis, Domine?)**“. A Ten mu odpovedal: „**Idem do Ríma znovu sa dať ukrižovať**“. Vtedy pochopil sv. ap. Peter, že ide opačným smerom vo svojom živote. A tak sa otočil späť a na príkaz cisára Nera, krutého a nemilosrdného človeka, bol po prosbe ukrižovaný dolu hlavou; takto prijal nevädňúci veniec slávy.

Apoštol Pavol sa zase „preslávil“ prenasledovaním kresťanov a až cesta do Damasku mu otvorila oči. Apoštol národov – ako ho tiež Cirkev volá, prv ako prijal prácu na

nive Christovej, bol najprv Šavlom. Ale povolanie slovami: „**Šavol! Šavol! Prečo ma prenasleduješ?**“ (Sk 9, 4) navždy zmenili jeho život. Cesta „od Šavla do Pavla“ pomohla mnohým národom poznať, aká veľká je Christova láska ku každému z nás.

Ako hovorí vладыka Antonij (Surožský), apoštolom bolo mnoho dané a oni si to mohli nechať pre seba a žiť si pohodlný život s Christom. Veď cesta kázania o Christovi bola pre nich cestou plnou nástrah a nebezpečenstiev. Napriek tomu oni chceli, aby celý svet poznal to, že Boží zámerný je spasiť každú ľudskú dušu. To hnalo apoštolov vpred proti bitkám, kameňovaniam, výsmechu, ponižovaniu, väzeniam a nakoniec aj smrti. Oni to ale nikdy nelutovali.

A aké je pre nás poučenie z ich životov? Nuž, položme si sami otázku, kolkokrát sa k nám v živote ozýva Christos slovami „Kam

ideš?, alebo kolkokrát sme počuli slová: „Prečo ma prenasleduješ?“ **Aj my sa v živote občas vydáme opačným smerom, robíme nesprávne rozhodnutia, často aj pod vplyvom iných ľudí.** Počujeme napr. aj slová, načo toľko chodiť do chrámu, alebo slová, prečo toľko sa modliť, postiť sa a pod. Keby tak robili aj apoštolovia, nezískali by to, čo majú teraz, vence slávy v nebeskom Kráľovstve. Oni boli povolaní, aby nám kázali o tom, čo videli a počuli, ako hovorí aj apoštol Ján vo svojom všeobecnom liste (por. 1 Jn 1, 1). Aj my sme povolaní, aby sme to, čo počujeme v chrámoch, kázali vlastným životom. Nikto nás nenúti ísť na námestia a hovoriť o Christovi, stačí ak vlastným životom ukážeme, že Evanjelium šírené nimi dá sa žiť aj teraz v 21. storočí.

Apoštolov pervoprestolnicy, i vselennyja učitelije, Vladyku vseh molite, mir vselenij darovati i dušam našym veliju milost! (tropar sv. apoštolom Petrovi a Pavlovi).

Jerej Ivo Petrovaj

OČISTENIE ROZUMU A SRDCA

Božie oko pozerá na samotný rozum a na myšlienky. **(Sv. Makarij Velký)**

Nie tí dosahujú duševný pokoj, ktorí vysilujú a oslabujú telo, ale tí, ktorí počúvajú vnútorného človeka a odsekávajú svoje želania. **(Abba Izaiáš)**

Seba treba tak učiť, aby rozum akoby plával v zákone Hospodinovom, podľa ktorého treba budovať aj svoj život. **(Sv. Serafím Sarovský)**

Boh nás povoláva k poznaniu seba, aby sme boli priateľmi Božími a účastníkmi Jeho večného blaženstva. **(Sv. Gregor Teológ)**

Uzdravenie dvoch posadnutých v Gadare

V piatu nedeľu po Zoslaní Svätého Ducha na svätej Liturgii čítame úryvok z Evanjelia o uzdravení dvoch posadnutých zlými duchmi a o zahynutí veľkej čriedy sviň (Mt 8,28-9,1). Určite to väčšina z nás pozná, no ja by som chcel upriamiť pozornosť na pár zaujímavých momentov a trochu si ich priblížiť.

Všimnime si, že Isusa Christa mnohí z tých, ktorí poznali Písmo, Ho ako Božieho Syna nepoznali. Ich srdcia boli zatvrdnuté. Preto sa stávalo, že Hospodin dopustil, aby démoni, ktorí boli horší než čokoľvek na svete, kričali v prítomnosti Božieho Syna, pričom ľudia, ktorí boli pri Christovi a boli svedkami rôznych zázrakov, uzdravení, mlčali. Hospodin sa vždy snažil a snaží priviesť ľudí k viere rôznymi spôsobmi. Či to je skrze nebo, ktoré je pokryté nádhernými hviezdami a je plné anjelov, či to je skrze nádhernú prírodu, ktorá jednoznačne svedčí o Božej prítomnosti, ale dokonca niekedy aj skrze démonov, a to len aby ešte nejakým spôsobom dal možnosť bezbožníkom, ktorí sa bezhlavo rútia do pekla, možnosť ešte čohosi sa zľaknúť, pred niečím sa zahanbiť, len aby sa spamätali, obrátili sa a zachránili svoje duše od večných múk. Veľakrát sa takýmto spôsobom snažil Isus Christos pomôcť dokonca aj svojim vyvoleným, len aby ich posilnil vo viere, tak ako sme čítali aj v tomto úryvku.

Démoni, ktorí ovládli týchto dvoch ľudí, ich začali využívať ako svoje nástroje na konanie zla iným. Pretože hlavná vlastnosť posadnutých ľudí je konať zlo a ohavnosť. V Evanjeliu podľa Marka (Mk 5, 1-20) sa hovorí o jednom z nich, že bol nahý. Boli obnažení od všetkého dobra. Nemá sa na mysli len, že boli nahí telom, ale aj ich duša nebola odetá do nijakého dobra, do nijakého daru Božieho Ducha. Bola úplne nahá a prázdna, bez akéhokoľvek dobra, ktoré je od Boha darom.

Ďalej vidíme, že démoni sa zľakli Božieho Syna mysliac si, že ich prichádza uvrhnúť do večných múk „**Prišiel si nás sem mučiť pred určeným časom?**“ Z toho nám jasne vyplýva, že démoni vedia o Súdnom dni a o mukách, ktoré ich čakajú. Už len prítomnosť Christa je pre nich strašné utrpenie. Prosili Ho, aby ich neposielal do pekla, ale do čriedy sviň, ktoré sa pásli obďaleč. Prečo Ho o to prosia? Prosia Ho preto, lebo ak by im prikázal ísť do večných múk hneď, museli by poslúchnuť. Taká je moc a sila Christova.

Christos ich vyhnal a poslal do čriedy sviň. Prečo si žiadali túto možnosť? Pretože keď už nemôžu škodiť človeku priamo, tak mu budú škodiť iným spôsobom. Po ich presídlení sa črieda okamžite vyrútila do mora, kde zahynula. Taká veľká je ich nenávisť voči nám. Hľadajú spôsob, ako nám ublížiť. No má to aj iný zmysel. Prečo ich Christos poslúchol? Prečo vyhovel ich prosbe? Nie je to kvôli tomu, aby im vyhovel, ale aby nás poučil. Pretože kde je prasa,

tam je nečistota a nečistí duchovia majú radi nečistotu. Preto je to poučenie pre nás, aby sme si chránili a dbali o svoju vnútornú čistotu. Aby nás nič nespájalo s nečistým duchmi.

A záver tejto udalosti je smutný. Ľudia vidiac, čo všetko sa udialo, niežby sa potešili uzdraveniu tých dvoch, ale smútili nad stratou majetku. Poprosili Ho, aby od nich odišiel. On mlčiac nasadol do člna a odišiel. Aká veľká krotkosť! Aká trpezlivosť! Ako hovorieval Cézár: „Prišiel som, uvidel som, zvíťazil som!“, tak v tomto prípade Christos prišiel, uvidel, zvíťazil a pomlčal. A mlčiac urobil svoje víťazstvo úchvatným, neobyčajným a večným! Amiň.

Jerej Luboš Savčák

Kázeň na 5. nedeľu po Päťdesiatnici

Existujú zlí duchovia alebo je to výplod fantázie? Naozaj nadobúdajú moc nad človekom, dokážu ovplyvňovať jeho myslenie a činy, alebo je to aj výplod fantázie a autohypnózy?

Na tieto otázky jasne odpovedá evanjeliové čítanie o uzdravení démonom posadnutých v Gadare Isusom Christom, ktorý vyháňa démonov z ľudí, ktorí sú nimi už dlho posadnutí.

V Evanjeliu je veľa podobných príbehov. A vždy, keď ich čítame, pýtame sa sami seba: čo to má spoločné s nami? Ukazuje sa, že to najpriamejšie, pretože tak ako za čias Isusa Christa, aj dnes na ľudí útočia démoni. Odvtedy sa v živote ľudstva veľa zmenilo, ale v živote démonov sa nič nezmenilo. Stále sú prefíkaní a stále sa snažia zabrániť našej spásy.

Ľudia majú rôzne postoje k démonom. Niektorí v ich existenciu vôbec neveria, iní sa ich naopak boja a všade na vlastné oči vidia hrozbu zlého oka, poškodenia a podobne.

Musíme pamätať na to, že ak sme pravoslávni kresťania, ak vyznávame a prijímame Christove sväté tajomstvá, ak nesieme Christov kríž a robíme znamenie kríža, ak žijeme v súlade s Evanjeliom a plníme prikázania Božie, nič z toho pre nás nie je desivé, nič, čo by sa nás démonické nemohlo dotknúť, pretože nás pevne chráni štít viery, Christov štít, ktorý nedovolí, aby nás zasiahol žiadny zo šípov vyslaných démonmi.

Kedy môžu démoni ovplyvniť človeka? Keď im človek sám otvorí vchod do svojej duše. Stáva sa to vždy, keď sa vedome staviame proti konaniu Božej vôle. Stáva sa to ľuďom, ktorí páchajú hriechy, ktoré sú pre kresťana neprijateľné.

Existuje mnoho spôsobov, ako môžu démoni vstúpiť do človeka. Človek otvára démonom vchod do svojej duše, keď sa obracia na čarodejníkov, čarodejnice, jasnovidcov, veštcov, keď

sa podieľa na čomkoľvek, čo súvisí s vplyvom nadpozemských síl na tento svet. V tomto prípade sa stáva bezbranným.

Človek otvára vchod zlým silám, ak zneužíva alkohol alebo užíva drogy. Dlhodobé vystavenie veľkým dávkam alkoholu, nehovoriac o drogách, môže viesť k hrozným následkom, vrátane skutočností, že démoni obývajú človeka.

Vchod k démonom sa otvára cez smilstvo a iné hriechy spojené s manželskou neverou, cudzoložstvom - porušením siedmeho prikázania. Ľudia, ktorí niečo také zažili, vedia, aké hrozné je stratiť cudnosť a čistotu a aké veľké úsilie potom musí človek vynaložiť, aby obnovil svoj vzťah s Bohom.

Keďže miera znečitlivenia nemá hraníc a ak do seba pustíme temnú silu a nebudeme s ňou bojovať, tak sa bude každým dňom choroba zhoršovať.

Vieme, že môže byť veľmi ťažké pozeráť sa na človeka, ktorý s týmto stavom nebojuje a ktorý ani nevníma, čo sa s ním deje. Stav posadnutia sa môže stať charakteristickým znakom života v modernom svete, pretože akonáhle to nie je podľa neho - légia už povstala, jemu to priťažič na srdci a pre jeho okolie je to neznesiteľné. Takýto posadnutý človek môže byť vodca, otec rodiny alebo matka.

V súčasnosti je tu niečo, čo je desivejšie, čoraz častejšie si všímame, že v tomto stave sú aj deti. Deti, ktorým nielen ich rodičia nevysvetlili, že sa to nedá, že musia bojovať so stavom podráždenia, hnevu, hystérie, ale ich aj samotní rodičia pokúšajú a ukazujú im zlý príklad. Toto je duchovný stav, nedá sa napraviť jediným slovom. Áno, slovo má silu a autoritu, ale len vtedy, keď je v človeku zdravé jadro, ktoré brúsi naše vnímanie hriechu ako duchovný nástroj.

Toto je boj o spásu, o duchovné prežitie každého z nás. Nie je náhoda, že Cirkev veľmi prísne pristupuje k hriechom spojeným s porušením siedmeho prikázania, ako aj k ostatným hriechom, ktoré boli menované, lebo v každom človeku je boj medzi dobrom a zlom, medzi Bohom a diablom. Ak v tomto boji neobstojíme, môže sa nám stať to, čo sa stalo tým démonom posadnutým ľuďom, o ktorých čítame.

Preto vynakladajme všetko úsilie, všetku svoju usilovnosť, aby sme zachovali čistotu a zabránili tým hriechom, ktorými môžu démoni vstúpiť do našej duše. Ani na krátky čas neodchádzajme od Cirkvi a pamätajme, že je nepravdepodobné, že by sme sami zvládli pokušenia, ktoré k nám prichádzajú od démonov. Ale ak je Boh s nami, kto potom môže byť proti nám? Ak sme s Bohom, potom neexistuje taká sila - zlá, temná, démonická - ktorá by nám mohla ublížiť. Amen.

Prot. Rastislav Ignác

O TRPEZLIVOSTI

U koho nieto trpezlivosti, ten nemajúc rozvážnosti, priateli sa s nemravným, rozdeľuje čas s klebetným a ľahko schádza z pravej cesty. **(Sv. Efrém Sýrsky)**

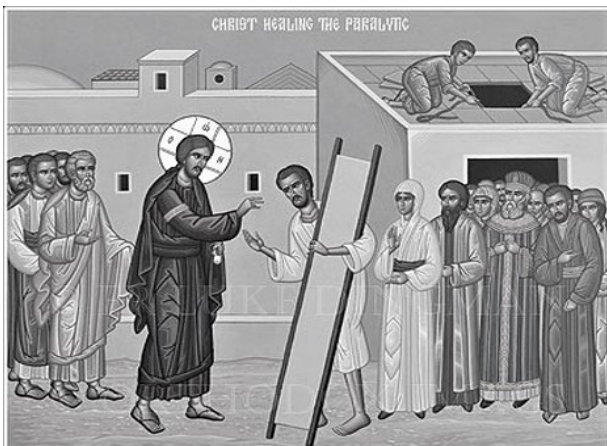
Christos je so mnou, koho sa mám báť? Hoci by sa vlny dvíhali na mňa, hoci aj more, hoci aj panovníci, to všetko je pre mňa nepatrná pavučina. Lebo vždy hovorím: Hospodine! Nech bude Tvoja vôľa; nech nie to bude, čo chce ten alebo onen, ale čo chceš Ty. **(Sv. Ján Zlatoústý)**

6. nedeľa po Sošestviji Svjataho Ducha

Boh ako dobrotivý Otec a Lekár používa nemoc ako akúsi tabletku, aby skrze ňu uzdravil dušu človeka. Aby si každý z nás uvedomil, že „**ak totiž žijeme, žijeme Pánovi, ak umierame, umierame Pánovi, a tak, či žijeme, či umierame, patríme Pánovi. Ved' preto Kristus zomrel a ožil, aby panoval aj nad mŕtvymi, aj nad živými!**“ (Rim 14, 8 – 9). Ak sa nám uzdraví duša, uzdraví sa i telo. O tom nám svedčí Evanjelium.

Niekedy sa čudujeme, že zbožných ľudí navštevujú rôzne nemoci, všelijaké trápenia a nepríjemnosti. Pritom ľuďom, ktorí majú ďaleko od zbožnosti či viery, sa oveľa lepšie vodí v živote. Táto skúsenosť je pre nás pokušením a možno nás privádza k pochybnostiam o jestvovaní Boha. Boh však aj takýmto riadením vydáva o sebe svedectvo, že On je dobrota a láska. Ak sa človek úporne stavia proti Bohu zlým životom alebo nevierou, je zbytočné ho napomínať nejakou „tabletkou“. Takému človeku Boh dovolí „užiť“ si „plody“ tohto sveta, ak v iný svet neverí. Takýto človek ani nechce veriť, tobôž niečo meniť na svojom spôsobe života. Veľakrát ako ospravedlnenie používa frázu, že vidí okolo seba ľudí, ktorí sú horší ako on.

V Evanjeliu podľa Matúša sa píše, že keď Kristus uzrel nemocného, ktorý ležal na lôžku a ktorého k Nemu pri-niesli, najprv mu povedal, že mu odpúšťa hriechy. Potom mu povedal, aby vzal svoje lôžko a šiel domov (Mt 9, 1 – 8). Svedkami tohto uzdravenia boli mnohí ľudia. Fyzicky síce zdraví, ale duševne zaťažení chorobou – nevierou v Isusa Christa ako Boha. K nim patrili farizeji a knižníci.

O Mesiášovi mali svoju falošnú predstavu. Vedeli, že iba Boh môže jediným slovom uzdravovať akúkoľvek nemoc, a že iba On má právo odpúšťať hriechy. Preto tento spôsob uzdravenia nemocného Christom vyvolal v ich srdci pohoršenie. Isus Christos sa k nim následne obracia slovami: „**Prečo zlé zmýšľate vo svojich srdciach? Čo je ľahšie? Povedať: Odpúšťajú sa ti hriechy, alebo povedať: Vstaň a chod? Ale aby ste vedeli, že Syn človeka má moc odpúšťať hriechy na zemi, povedal ochrnutému: Vstaň, vezmi si lôžko a chod' domov!**“ (Mt 9, 4 – 6). Ak obyčajný, smrteľný človek povie slová: „**Odpúšťajú sa ti hriechy a vstaň a chod'**“, tieto slová majú rovnakú váhu, pretože ostávajú bez následkov. Ale keď Hospod' povie tieto slová, nasledujú činy, pretože „**u ľudí je to nemožné, ale u Boha je všetko možné!**“ (Mt 19,26).

Čo je ľahšie: vyliečiť dušu alebo telo? Duša sa nemôže vyliečiť, pokiaľ sa neoslobodí od svojich hriechov. Keď sú hriechy odpustené, duša sa stáva zdravou. Keď je duša zdravá, aj telo sa rýchlejšie vylieči. Preto pre chorého je dôležitejšie, aby mu v prvom rade boli odpustené hriechy a až tak

sa postavil na nohy. Ak je strom napadnutý červami, je pre neho dôležitejšie, aby bol zbavený červíkov nielen zvonka, ale aby sa predovšetkým odstránili červíky z jeho koreňov. Lebo pokiaľ vo vnútri stromu žije červ, je prirodzené, že bude aj na povrchu stromu. Človek, ktorý by telu daroval zdravie iba na čas, no pritom by nemohol odpustiť hriechy, by robil to isté ako záhradník, ktorý očistil navonok strom od červíkov, ale červa žijúceho v koreni zničiť nedokáže.

Svoju pozornosť by sme mali upriamiť aj na Isusove slová: „**Syn človeka má moc odpúšťať hriechy na zemi**“ (Mt 9, 6). To znamená, že ľudia by sa nemali uspokojovať myšlienkou, že na Zemi nemusia robiť nič, len si užívať svet a keď tento svet opustia, až potom budú mať čas a príležitosť kajať sa.

Prečo Isus uzdraveného posielal domov? Pretože po prvé chce, aby uzdravený priniesol čím skôr radosť tam, kde dlhý čas vládol smútok. Aby sa radovali všetci, ktorí sa trápili v čase jeho nemoci. Po druhé preto, aby ukázal samolúbym knižníkom a farizejom, že všetko, čo robí On, robí z čistej lásky k ľuďom, pričom neočakáva ľudské pochvaly. Je ako pastier, ktorému nezáleží na tom, či ho jeho ovce chvália, alebo nie, pretože „**slávu od ľudí neprijímam**“ (Jn 5, 41).

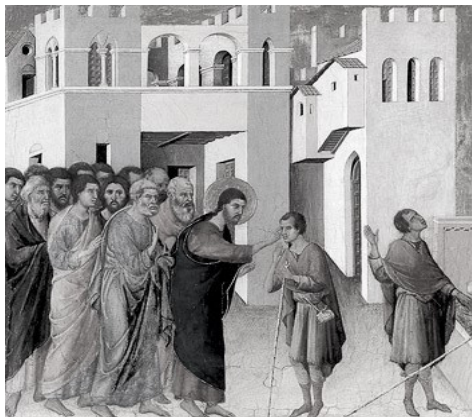
Nezabúdajme, že Boh nás pomocou nemoci netrese, ale napomína. Ján Lestvičník hovorí, že nemoc nás navštevuje nielen kvôli očiste od hriechov, ale môže nás navštíviť aj kvôli skroteniu našej namyslenosti. Ak aj nás nemoc navštívi, odovzdajme sa do Božej vôle bez reptania, lebo apoštol vraví: „**Hľa, blahoslavíme vytrvalých. Počuli ste o Jóbovej vytrvalosti a videli ste, k čomu ho Pán nakoniec priviedol. Ved' Pán je milosrdný a lútostivý**“ (Jk 5, 11). Pretože všetko, čo robí Hospodin, robí v dokonalosti, postupne a bezchybne.

Jerej Ľuboš Omaska

Slovo na uzdravenie dvoch slepcov

V Evanjeliu siedmej nedele po Päťdesiatnici sme počuli, že keď Isus Christos uzdravil dvoch slepcov a nemého človeka, ľudia zaslí. Ale bola tam aj iná reakcia. Bolo to svojské vysvetlenie Isusovej moci a Jeho zázračných skutkov farizejmi: „**Mocou kniežata démonov vyháňa démonov**“ (Mt 9, 34). Práve táto veta bola znakom sklamaní, že Isus Christos nie je Mesiášom podľa ich predstáv. Oni totiž museli uznať fakt nadprirodzeného pri Isusových zázrakoch, ale odmietali uznať, že sú to Božie zázraky, pretože boli sklamaní z Isusa Christa. Nebol totiž takým Mesiášom, akého si Ho predstavovali, akého Ho chceli mať, akého očakávali. Lenže tiež dobre vieme, že podobne ani apoštol neboli výnimkou. Smrť ich Majstra určite nebola podľa ich predstáv, i keď im opakovane hovoril o tom, že ide do Jeruzalema na dobrovoľnú smrť, že Ho starší z ľudu, zákonníci a farizeji odsúdia, zhanobia a vydajú pohanom, aby Ho zabil.

Aj dnes sme svedkami toho, že aktívni kresťania sú často „sklamaní z Boha“. Sklamaní preto, lebo im nespľnil to, čo od Neho čakali. Sú Naňho niekedy doslova nahnevaní či zranení. Pred časom sa mi do rúk dostala kniha presne s týmto názvom – Sklamanie z Boha. Autor Yancey Philips v nej opisuje životné príbehy ľudí, ktorí prestali žiť svoje kresťanstvo práve kvôli takémuto sklamaniu. Lebo náhle videli obrovský rozdiel medzi tým, čo oni od svojej kresťanskej viery očakávali a tým, čo v skutočnosti zažívali. Kresťanské knihy, kázne či osobné svedectvá často sľubujú len samé víťazstvá a úspechy – ohromujúce dôkazy Božieho pôsobenia v živote kresťanov. Ak sa potom v tom ktorom živote kresťana, v našom živote, takéto dôkazy hneď neprejavujú, cítime sa zrazu akísi osobne podvedení. Prežívame rozčarovanie, lebo sa nám nespľnili tie naše veľké očakávania,

ktoré sme vo svojich predstavách mali. Čo teda naozaj môžeme od Boha očakávať? Pozrime sa, čo nám hovorí Božie slovo. Keď Isus Christos v Evanjeliu pozýva k Jeho nasledovaniu, keď hovorí o každodennom živote s Ním, nikdy nehovorí o bezproblémovom živote. Tých, ktorí si to mysleli a ktorých v Evanjeliu sklamal svojimi rečami, či už o jedení svojho Tela a pití svojej Krvi (ako nám môže dať tento jest svoje telo? Či: Tvrdá je to reč, ktože to môže počúvať?; alebo tiež o zanechaní všetkého, čo máme a Jeho nasledovať, či o nutnosti zobrať a niesť svoj každodenný kríž,

či o „nenávisť“ svojho otca, matky či detí, ba aj seba samého), tých, ktorí túto reč správne nepochopili a pohoršili sa, tých nechal ísť svojou cestou. Všimli ste si, že Christos sa za nikým z nich nerozbehol, neklakol si a nepovedal: „Prosím ťa, rozmysli si to. Tak veľmi mi záleží na tom, aby si si to rozmyslel. Vieš čo? Ja zľavím zo svojich požiadaviek. Že si to ty, veď sa už nejako dohodneme. Veď si mi dôležitejší ako moje požiadavky. Veď ťa mám rád a láska je predsa nad Zákon. Len sa vráť!“ Nie, za nikým z tých, čo pohoršení odchádzali, sa Christos nerozbehol s takýmito slovami! Preto otázka pre mňa znie: „Koho ja vlastne chcem nasledovať?“ Či Christa alebo len svoje predstavy o ňom? Sú totiž mnohí z nás, ktorí chcú nasledovať iba seba a to, čo chcú dostať od Cirkvi či v náboženstve a vo svojom vzťahu s Bohom! No a potom, samozrejme, prichádza rozčarovanie a sklamanie. Mnohí poznáme verš 37. žalmu: „**Hľadaj radosť v Pánovi, dá ti, za čím túži tvoje srdce**“ (Ž 37, 4). Niektorí sme náchylní preskočiť prvú časť verša a vidieť len tú druhú, teda: „... **dá ti (všetko), za čím túži tvoje srdce.**“ Ale zabúdame čítať: „**Hľadaj radosť v Pánovi.**“ Totiž, iba keď budem hľadať Pána a poznať Jeho vôľu a budem sa tešiť z toho, z čoho sa On vo vzťahu ku mne teší a žiť tak ako On chce, tak až potom mi dá to, za čím túži moje srdce. Alebo sa rozhodnem nasledovať Boha len tak, „na polovicu“, len vtedy, keď to je pre mňa výhodné, len keď mi dá to, čo ja chcem! Lenže potom príde automaticky to, čo prísť musí - sklamanie z viery, že Boh nie je taký, ako Ho chcem mať ja, že nespĺňa moje osobné očakávania. Čo je teda receptom proti sklamaniu z Boha? Alebo presnejšie povedané, proti sklamaniu z tej mojej predstavy o Bohu? Aj Boh má totiž svoje požiadavky a očakávania! Dali by sa zhrnúť do výrazu, že „**mám chodiť s Bohom.**“ V Starom Zákone, v knihe proroka Micheáša, čítame: „**Oznámili ti, človeče, čo je dobré a čo žiada Pán od teba: (je to) iba zachovávať právo, milovať milosrdenstvo a pokorne chodiť so svojim Bohom**“ (Mich 6, 8). A to znamená, že aj keď sa niekedy sklamem a niečo nepôjde podľa mňa, je dôležité, aby som neodchádzal, aby som ďalej „chodil s Bohom“ a v pokore si priznal, že to moje sklamanie je len dôsledok toho, že Ho ešte málo poznám, že ešte málo vidím to, že Boh je láska. A práve preto niekedy dovoľí, aby sa tie moje škodlivé vzdušné zámky a nereálne očakávania zrútili! To všetko preto, aby som konečne začal stavať „dom (svojej viery) na skutočnej skale“ Božej pravdy a Božej vôle.

Kedy sa završuje pokánie? (7)

Majúc na zreteli skutočnosť, že vášne a žiadostivosti aj po pokání zanechávajú stopy v duši a vyžadujú pokračovanie kajúceho úsilia a skrušenie srdca, niektorí zo svätých askétov zbožnosti a duchovných podvihov začali sa zaoberať otázkou: kedy sa završuje pokánie? Z čoho môžeme získať presvedčenie, že sú nám odpustené hriechy? Lebo ak sme sa presvedčili o tom, že predošlé hriechy sú nám odpustené, vtedy s oveľa väčšou horlivosťou môžeme vystupovať po stupienkoch k dokonalosti. Na túto otázku sv. Vasilij Veľký odpovedá: „**Vtedy, keď seba uvidíme v rozpoložení toho, ktorý povedal: znenávidel som nepravdu a ošklivi sa mi; pretože Boh, pre odpustenie našich hriechov poslal jednorodeného Syna svojho, zo svojej strany vopred odpustil hriechy všetkým**“ (T. IX., s. 219). Podobne hovoril starec Pinuľij, známy svojou duchovnou skúsenosťou: dokonalé (plné) pokánie spočíva v tom, aby sme viac nerobili tie hriechy, z ktorých sa vyznávame alebo z ktorých nás usvedčuje svedomie, a dôkazom toho, že sme priniesli plody dôstojného pokánia a že sú nám hriechy odpustené, slúži to, či je z našich srdiec vykynutá aj náklonnosť (dispozícia) k nim. Treba pamätať, že ten ešte nie je rozhršený od hriechov, kto v čase pokánia, prinášania ovocia hodného pokánia a zmierenia jeho viny za hriechy predstavuje si obrazy a spomína na nich. Z toho vyplýva, že len vtedy treba seba považovať za takého, komu boli rozhršené a odpustené predošlé hriechy, keď ani srdce, ani predstavy, obrazy sa už im nepoddávajú. A tak v našom svedomí dostáva sa na scénu nepoškvrnený svedok, ktorý ešte pred súdom ubezpečuje nás o ukončení pokánia a darovaní nám odpustenia; krátko povedané, o tom, že sú nám odpustené naše predošlé pády do hriechov, má nás ubezpečiť to, či sú odstránené z našich srdiec ich želania a vášne k terajším pôžitkom (Prep. Joann Kassian, s. 536).

Ako sme videli vyššie, vášne k hriešnym pôžitkom neprestáva hneď a keď berieme do úvahy aj vlastnosti človeka, nie u všetkých rovnaké, tak doba kajúcich podvihov môže sa skracať i predlžovať; všetko závisí od úprimnosti i prchlosti i skrúšenosti. Jeden brat hovoril starcovi Pimenovi: učinil som veľký hriech a chcem sa kajať tri roky. Starec mu odpovedal: veľa.

Alebo aspoň jeden rok, povedal brat. Aj to je veľa, odpovedal starec. Žijúci so sv. starcom sa opýtali: Nestačí 40 dní? On opäť odpovedal: Aj to je veľa. Myslím si, dodal, že ak sa človek kajá z celého srdca a viac už nebude hrešiť, vtedy aj za tri dni Boh si ho všimne (citované podľa A. Lebedev, Učenie o pokajani. Cerkovny vidomosti. Nom. 14, s. 521).

Uvažujúc o tom, kedy sa završuje pokánie, prepodobní (zbožní) otcovia mali na zreteli pády do ťažkých a smrteľných hriechov alebo stavy nerestí a vášní, ktoré sú hodné potrestania nielen pre kresťana, ale aj pre každého človeka. Preto, hovoriac o ukončení takéhoto druhu pokáania, títo v tom istom čase uznávali u každého kresťana potrebu

neustáleho pokáania, skrúsenosti do konca života. Tento spôsob prichádza do úvahy iba v prípade smrteľných hriechov; rozpoloženie k nim a pokáanie zastavuje sa tým, že ich už nekonáme. Čo sa týka menej závažných, menej výrazných hriechov, do ktorých aj spravodlivý sedemkrát za deň padá a vstane (Pr 24, 16), pokáanie z nich nikdy neprestáva, lebo každý deň, či chceme alebo nechceme, konáme ich, z nevedomosti alebo zabudnutia, myšlienkami, slovom, skutkom, z nevyhnutného vzplanutia alebo zo slabosti tela. Pred upadnutím do takýchto hriechov Dávid úpenlivo prosí Hospodina, vyprosuje očistenie a odpustenie, hovoriac: „**No, ktože spozoruje poklesky? Od mojich tajných očisti ma!**“ (Ž 18, 13). A apoštol Pavel píše: „**Lebo nie to robím, čo chcem, ale konám to, čo nenávidím... Biedny ja človek! Kto ma vytrhne z tohto tela smrti?**“ (Rim 7, 15, 24). My sa im podrobujeme s takou ľahkosťou, že nehľadiac na nijakú ostražitosť, nemôžeme úplne uniknúť pred nimi. O nich milovaný učeník Christov Ján takto hovorí: „**Ak hovoríme, že nemáme hriechu, sami seba klameme, a nieto v nás pravdy**“ (Jn 1, 8). Preto každý kto má želanie dosiahnuť vyšší stupeň dokonalosti, nezíska veľa úžitku, keď sa bude usilovať iba zavrieť, naplniť pokáanie, t. j. zdržiavať sa od nedovolených, hriešnych skutkov, ale nebude neúnavne cvičiť sa v tých cnostiach, ktoré poslúžia ako dôkaz toho, že boli prinesené aj plody dôstojné pokáania. Lebo je nepostačujúce zdržiavať sa od hanebných nerestí a pokleskov, ktoré sa protivia Bohu, ak nebude čistá, dokonalá a bohumilá horlivosť k cnosti (Prep. Ján Kassian). S touto myšlienkou sa stretávame u proroka Dávida i sv. ap. Petra, ktorí hovoria: „**Veď kto chce milovať život a vidieť dobré dni, nech si zdržuje jazyk od zlého a ústa od ľstivých rečí, nech sa odkloní od zlého a dobré činí, hľadá pokoj a snaží sa za ním; lebo oči Pánove hľadajú spravodlivých, Jeho uši pozorujú ich prosbu, ale tvár Pánova je proti tým, čo zle činia**“ (Ž 33, 13-17; 1Pt 3, 10-12).

Prot. Peter Kormaník

Položenie rúcha Presvätej Bohorodičky v Blacherne (2./15. júl)

Za vlády zbožného byzantského imperátora Leva Veľkého (457 - 474) žili v Konštantínopole dvaja zbožní ľudia, senátori, bratia Galvin a Kandid. Jedného dňa požiadali imperátora, aby im dovolil odísť pokloniť sa do Jeruzalema svätým miestam. Keď prišli do Palestíny, najprv zašli do Galiley, kde chceli navštíviť Nazaret, uvidieť dom Presvätej Bohorodičky, v ktorom Ona po Zvestovaní a Zoslaní Svätého Ducha počala nezvyčajným spôsobom Boha – Slovo. Keď tam prišli, poklonili sa, bol už neskorý večer a tak zostali prenocovať v jednej blízkej dedinke. Božou prozreteľnosťou nocovali v dome jednej staršej slobodnej ženy, Židovky, ktorá žila čistým životom. Vo vnútri si všimli oddelenú izbu, v ktorej horelo množstvo sviec a všade bola nádherná vôňa kadidla (lebo tam bolo ukryté rúcho Presvätej Bohorodičky). Pri tej izbe ležalo nemálo nemocných. Keď to Galvin a Kandid uvideli, boli presvedčení, že sa tam konajú nejaké starozákonné obrady. Počas večere sa starency spýtali, čo sa nachádza v tej zvláštnej izbe a prečo pri nej ležia chorí. Najprv žena mlčala o tom, čo skrýva, no o zázrakoch, ktoré sa od toho dejú, už mlčať nemohla.

I povedala im: „Muži čestní! Hľa, všetci títo nemocní, ktorých tu vidíte ležať, očakávajú uzdravenie svojich nemocí; lebo na tomto mieste slepí prezrú, chromí opäť začínajú chodiť, posadnutí sú vyličení, hluchí znova počujú, ústa nemých opäť začínajú rozprávať a sú tu uzdravované všetky nevyliciteľné choroby.“ Keď to Galvin a Kandid počuli, neprestajne sa tejto ženy vypytovali, z akého dôvodu má toto miesto takú blahodať a silu konať zázraky. No žena stále ešte nechcela povedať úplnú pravdu a tak povedala: „V našom židovskom rode sa zachováva tradícia, že na tomto mieste sa Boh zjavil niektorému z našich dávnych otcov a od toho času je toto miesto naplnené božskou blahodaťou a dejú sa tu zázraky.“ Vnímajúc slová ženy ešte viac zahoreli vo svojom srdci spoznať pravdu, ako niekedy apoštoli Lukáš a Kleofáš, ktorí hovorili: „Či nehorelo v nás srdce?“ (Lk 24,32) a povedali žene: „Zbožná žena! Zariekavame ťa Bohom živým povedať nám pravdu! Veď my sme práve kvôli takýmto veciam prešli takú ďalekú cestu až z Konštantínopolu, aby sme videli sväté miesta v Palestíne a priniesli tam naše modlitby Bohu. A keď vidíme, že sa v tvojom dome nachádza také sväté a zázračné miesto, chceli by sme o ňom vedieť podrobnejšie, akým spôsobom sa posvätilo a z akej príčiny sa na ňom konajú zázraky.“

Vtedy žena z hĺbky svojej duše povzdychla a vyroniac slzy, povedala týmto mužom: „Znamenití muži! Je to Božie tajomstvo, ktoré doteraz nikomu nebolo známe a vy ma ho nútite teraz vypovedať? A tak ja verím, že ste ľudia zbožní a milujúci Boha, poviem vám o drahocennom tajomstve a nádejam sa, že to, čo budete počuť odo mňa, si necháte len pre seba a nikomu to nepoviete. Ochráňujem tu rúcho Tej, ktorá porodila Christa Boha, Najčistejšej Panny Márie. Pri Jej zosnutí, na ceste zo zeme do nebies, pri Jej pochovávaní bola tam aj jedna z mojich pramatiek – vdova, ktorej podľa poslednej vôle samotnej Presvätej Bohorodičky bolo zverené to čestné rúcho. Ona to rúcho u seba zbožne ochraňovala počas celého svojho života. Keď umierala, zverila toto rúcho do ochrany jednej dievčine zo svojho rodu, ktorej pod prísahou prikázala zachovávať v čistote nielen rúcho Presvätej Bohorodičky, no aj svoje vlastné panenstvo na počesť samotnej Bohorodičky. Táto dievčina taktiež vo veľkej úcte ochraňovala toto rúcho, a keď sa približoval

čas jej odchodu do večnosti, takým istým spôsobom odovzdala toto posvätné rúcho ďalšej čistej a čestnej dievčine zo svojho rodu. Takýmto spôsobom v priebehu mnohých rokov sa toto sväté rúcho, prechádzajúc od jednej dievčiny k ďalšej, dostalo i do mojich pokorných rúk. A keďže v mojom rode už nie je ďalej takej dievčiny, ktorej by som mohla zveriť toto tajomstvo,

vyrozprávala som to vám, aby ste vy vedeli, že toto čestné rúcho, ktoré ochraňujem v mojej izbe, je príčinou všetkých tých zázrakov, čo sa dejú v mojom dome. Prosím vás, aby ste nikomu nehovorili o tomto tajomstve v Jeruzaleme alebo niekde inde, kam pôjdete“.

Počujúc o rúchu Prečistej Bohorodičky, naplnili sa Galvin a Kandid úžasom a nevysloviteľnou radosťou a so slzami sľubovali chrániť tajomstvo o rúchu. Potom veľmi prosili tú ženu, aby im dovolila stráviť v modlitbe celú noc v tej izbe pri svätom rúchu. Ona im to, samozrejme, dovolila.

Keď vošli do izby, zbadali archu stojacu na čestnom mieste, v ktorej sa nachádzalo sväté rúcho, uvideli taktiež dookola horiace lampady a pocítili silnú prenikavú vôňu. Potom, pokloniac sa, začali sa so slzami úprimne modliť k Bohu a Bohorodičke. Obaja dostali rovnakú myšlienku, aby sa tento drahocenný poklad dostal do hlavného mesta. Potom sa dohodli, zmerali archu na dĺžku, šírku a výšku a v svojej pamäti si uchovali presnú jej podobu a taktiež, z akého dreva bola vyrobená. Na svitaní zakončili svoje modlitby, vyšli z tejto svätyne a poďakovali tej žene za to, že mohli celú noc stráviť pri tomto čestnom rúchu. Rozdali ešte nachádzajúcim sa tam biednym nejaké potraviny a žena ich vyprevadila na cestu do Jeruzalema. Prisľúbili jej, že na spiatocnej ceste sa ešte zastavia, aby sa poklonili rúchu Presvätej Bohorodičky.

V Jeruzaleme sa poklonili životodarnému Krížu a Hrobu Hospodina a navštívili všetky sväté miesta, ktoré sa nachádzali v blízkosti Jeruzalema. Vyhladali tesára a dali mu vyhotoviť zo starého dreva archu, takú istú tvarom i rozmermi, akú mala starenka. Po tom, ako bola archa hotová, kúpili pre ňu zlatom tkanú prikrývku a vrátili sa svojou cestou k tej žene.

Keď prišli k domu ženy, ukázali jej zlatom tkanú prikrývku, prosiac ju pokryť archu čestného rúcha Prečistej Bohorodičky. Opäť ju prosili stráviť celú noc v modlitbe pri tejto arche. Keď dostali povolenie, padli pred archou tvárou na zem a so slzami sa úprimne modlili k Presvätej Bohorodičke, aby im nebránila dotknúť sa archy s úmyslom vziať ju so sebou. Keď prišla polnoc a všetci už spali, so strachom vzali archu, vyniesli ju z domu a uložili do svojho voza. Na to miesto dali archu, ktorú dali vyrobiť v Jeruzaleme, položili ju presne na to isté miesto a prikryli ju zlatom tkanou prikrývkou a do svitania tam zostali naďalej v modlitbe. S príchodom nového dňa poďakovali sa tej zbožnej žene, rozlúčili sa s ňou, dali milodary chudobným a vybrali sa na cestu.

Pri návrate domov sa ponáhľali s nevysloviteľnou radosťou. Keď došli do Konštantínopola, spočiatku nikomu nehovorili o prinesenom rúchu Presvätej Bohorodičky, želajúc si ten drahocenný poklad ponechať u seba doma. Urobili si vo svojom dome nevelký chrám na počesť svätých apoštolov Petra a Marka, postavili v ňom (nie na odkrytom, no utajenom mieste) archu so svätým rúchom. No keď si uvedomili, že rúcho Bohorodičky nemôžu utajiť, pre zázraky, ktoré sa od neho diali, vtedy sa vybrali k imperátorovi Levovi Veľkému a taktiež ku konštantínopolskému patriarchovi Genadiovi a všetko im vyrozprávali.

Všetci sa s ohromnou radosťou pobrali do domu Galvina a Kandida do ich malého chrámu. Tu, odkrytú tú čestnú archu, uvideli v nej sväté rúcho Presvätej Bohorodičky a s bážňou sa k nej priložili a bozkali ju ústami i srdcom. Po tom, vezmúc ju odtiaľto, preniesli ju s veľkou slávou a so všetkým národom do Blachernského chrámu Presvätej Bohorodičky (časť Konštantínopola), kde ho položili do archy vyzdobenej zlatom, striebrom a drahocennými kameňmi. V tejto arche sa nachádzalo nie len rúcho, ale aj omofor a časť Jej opasku.

Ako sa dostalo sväté rúcho Presvätej Bohorodičky do Konštantínopolu, už bolo povedané, ešte zostáva povedať, pri akej príležitosti vznikol samotný sviatok Položenia rúcha Presvätej Bohorodičky. Nie raz pri vpádoch nepriateľov Presvätá Bohorodička zachránila mesto Konštantínopol, ktorému darovala svoje sväté rúcho. Tak sa stalo počas obliehania mesta Avarmi v r. 626, Peržanmi v r. 677, Arabmi v r. 717. Obzvlášť významnými boli pre nás udalosti v r. 860, úzko spojené s históriou Ruskej cirkvi.

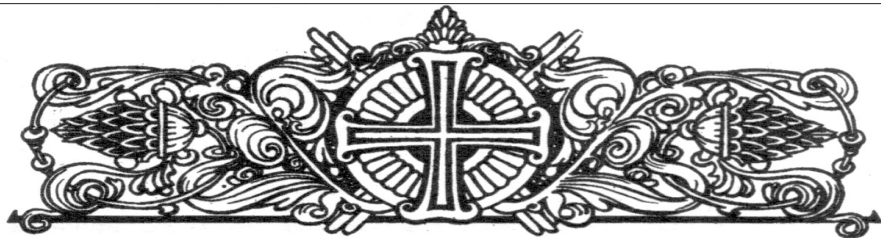
18. júna 860 ruská flotila kniežaťa Askolda, v zostave viac ako s 200 loďami, spustošila brehy Čierneho mora a Bosporu, vošla do zálivu Zlatý Roh a ohrozovala Konštantínopol. Imperátor Michal III. (842-867) zanechal výpravu na Avarov a vrátil sa do hlavného mesta. Celú noc sa modlil v Blachernskom chráme Presvätej Bohorodičky. Svätý patriarcha Fótios sa s kážňou obrátil k pastve, prizývajúc slzami pokánia zmyť hriechy a v srdečnej modlitbe prosil o pomoc Presvätú Bohorodičku. Nebezpečenstvo narastalo každou hodinou. „Mesto len-len že nebolo pozdvihnuté na kópie“ (tak sa vtedy hovorilo, keď bolo mesto vzaté útokom) – hovorí vo svojej druhej kázni patriarcha Fótios. V tejto situácii bolo potrebné zachrániť cirkevné svätyne, a predovšetkým sväté rúcho Bohorodičky, ktoré sa chránilo v Blachernskom chráme neďaleko od brehu zálivu. Po slúžení molebnu celým národom, vzali rúcho Presvätej Bohorodičky a obišli s ním (litánia, procesia) okolo mestských hradieb. S modlitbou ponorili časť rúcha do vôd Bosporu a preniesli do centra Carihradu – do chrámu Svätej Sofie. Božia Matka svojou blahodaťou pokryla a zmiernila bojaktivost ruských vojakov. Keď uzavreli čestné prímerie, knieža Askold odvolal obliehanie Konštantínopolu. 25. júna začali ruské vojská odchádzať, odnášajúc so sebou veľké výkupné. Týždeň na to, 2. júla, slávnostne vrátili zázračné rúcho Bohorodičky na jej miesto, do archy Blachernského chrámu. Na pamiatku týchto udalostí bolo ustanovené svätým patriarchom Fótiom každoročné oslavovanie Položenia rúcha Presvätej Bohorodičky na 2. júla.

Pripravil: **Prot. Peter Bzik**

Zdroj: Rostovskij, D.: Žitije svjatykh. Juľ, Moskva 1904, s. 28 - 34.

www.jmp.ru

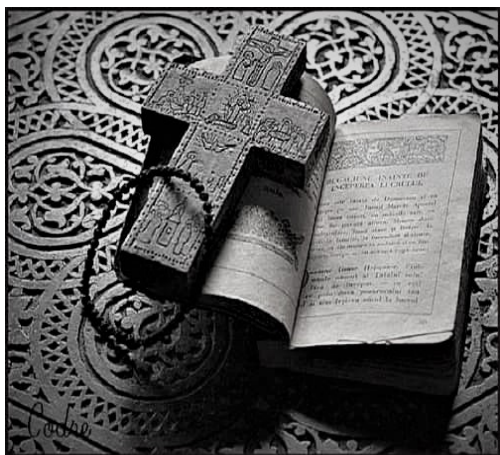
<http://www.ispovednik.ru/zhitij/index.htm>

NIEKTORÉ ČRTY HISTORICKÉHO ASPEKTU PÔSTU A JEHO UPLATNENIE V CIRKVI (3)

Pôsty v stredu a piatok

Okrem týchto štyroch ročných pôstov zachovávame v Cirkvi už od najstarobylejších čias pôsty denné – v stredu a piatok. Tento pôst je tak starobylý ako aj pôst sv. Štyridsiatnice; svoj počiatok má od samotných apoštolov. Dôkazy o tom máme mnohé, po prvé v samotných pravidlách apoštolských, ktorými sa riadili starobylí otcovia Cirkvi a snemy. Tak 69. apoštolské pravidlo za nezachovanie pôstu v stredu a piatok hrozí duchovnej osobe zbavením hodnosti a veriacemu odlúčením od prijímania. Ďalej v Apoštolských ustanoveniach (4. st.) viackrát sa spomína pôst v stredu a piatok. Tak v 7. knihe, 24. kapitole čítame: „**Postíte sa v stredu a piatok, pretože v stredu bol vyrieknutý súd nad Hospodinom a v piatok preto, že pretrpel smrť na kríži za Pontského Piláta**“. Napokon o tom máme aj svedectvá otcov Cirkvi: Klimenta Alexandrijského, Tertuliána (2. st.), Origena, ktorý spomína pôst v 4. a 6. deň týždňa, Petra Alexandrijského (3. st.), ktorý ustanovenie tohto pôstu pripisuje priamo apoštolom, Vasíla Velkého a napokon Epifanija Cyperského, ktorý hovorí, že v stredu a piatok pôst pokračuje do 9. hodiny, pretože v stredu bol Christos zajatý a v piatok ukrižovaný. Apoštoli odovzdali v tieto dni vykonávať pôst na splnenie toho, že je povedané: „**Pridu však dni, keď im ženich bude vzatý, a vtedy, v tie dni, sa budú postiť**“ (Mk 2, 20). Hoci apoštolské pravidlá hrozia trestom tým osobám, ktoré nezachovávali pôst vo sv. Štyridsiatnicu a v stredu a piatok, predsa len prísnosť pôstu v stredu a piatok nemožno porovnávať s prísnosťou veľkého pôstu: počas dní Štyridsiatnice starobylí kresťania nejedli nič až do samého večera; pôst však v stredu a piatok pokračoval iba do 3. hodiny popoludnia podľa nášho počítania. S týmito dvoma dňami týždňa kresťania spájali spomienku na veľké sväté udalosti, na pamiatku ktorých pôst aj bol ustanovený, a to: v stredu bol Christos odsúdený na smrť na bezbožnom súde židovskom a v piatok sa spomínalo na samotný obraz Jeho smrti na kríži. Preto starobylí kresťania okrem pôstu tieto dni prežívali v modlitbe a v chráme a prijímali sv. tajiny Tela a Krví Christovej a tieto dni nazývali dňami státia a pôsty v tieto dni pôstmi státiť (Tertulián, O pôste, kap. 13).

Starobylá Cirkev kresťanská kvôli niektorým veľkým sviatkom zmierňovala svoju prísnosť v zachovávaní pôstu v stredu a piatky. Tak pôst sa rušil počas celého svetlého týždňa Paschy, ktorej všetky dni podľa slávnostnosti bohoslužby sú podobné prvému dňu, vo všetky dni sv. Päťdesiatnice a odo dňa narodenia Christovho počas všetkých dní, končiac dňom Bohozjavenia, s výnimkou jedného dňa, ktorý predchádza tomuto sviatku. Rozviazanie pôstu v tie dni bolo stanovené ako protiklad starobylym Arménom – heretikom, ktorí sa postili 12 dní pred sviatkom Bohozjavenia. Podľa tohto príkladu starobylosti Cirkev rozväzuje pôsty v stredu a piatky aj v iných prípadoch. Tak pôst sa ruší v týždni po nedeli mýtnika a farizeja ako protiklad Arménom, ktorí sa postia v tieto dni (Synaxar v tieto dni v Triode pôstnej), v syropustný týždeň ako protiklad pôstu jakobitov, ktorí sa postia na spomienku pokánia obyvateľov Ninive (Jon 3, 15) tri dni tohto týždňa – v utorok, stredu a štvrtok, a pôstu tetraditov, ktorí počas celého roka nezachovávali pôst v 4. deň týždňa (od toho dostali aj pomenovanie), ale v syropustnom týždni sa postili. V niektorých Cirkvách začali rozväzovať (rušiť) pôst v stredu a piatok nielen počas Hospodských a Bohorodičných sviatkov, ale aj významných svätých, čo sa, pravda, dialo z osobitej úcty a zbožnosti k ich pamiatke. Rušenie pôstu v dňoch veľkých svätých bolo vnesené dokonca do ústavov sv. Savvy, Jeruzalemského a Svätej Hory Atos. Aby boli zastavené rôzne protirečenia ohľadne pôstu, Cirkev stanovila rozväzovať pôst v stredu a piatky iba na veľké sviatky Hospodské. Patriarcha Mikuláš Gramatik vo svojom liste atóskym mníchom hovorí, že „**apoštoli počas dní pamiatky svätých pôst nerušili, hoci napokon v tých časoch pôst sa značne oslabuje**“.

Pôsty počas niektorých sviatkov

Nakoniec nám ešte ostáva spomenúť, že sv. Cirkev spája pôsty so sviatkami Pozdvihnutia Pánovho Kríža a Sťatia hlavy sv. Ján Krstiteľa, hoci by pripadli na ktorýkoľvek deň v týždni, a tiež s predvečerom Bohozjavenia.

S oslavou Pozdvihnutia vzácneho a životodarného Kríža Hospodinovho sv. Cirkev vždy spájala spomínanie (14. septembra) na utrpenie a smrť na kríži Spasiteľa. Podobne aj ustanovila, podobne ako je to určené v stredu a piatok každého týždňa, prechádzať tento deň v pôste. Toto ustanovenie sa ešte viac rozšírilo v kresťanskom svete po tom, keď drevo Kríža Hospodinovho bolo vrátené z perzského zajatia (v r. 631), spolu s patriarchom Zachariášom, a keď panovník Herakles, pôvodca tejto slávnosti, odložiac kráľovskú vznešenosť (majestátosť), vzal drevo Kríža na svoje ramená a so znakom pokory vyniesol ho na Golgotu.

Pôst s dátumom 29. augusta je ustanovený sv. Cirkvou na spomínanie toho púštno-pôstneho života, aký žil sv. Ján Predchodca. Príklad takéhoto prísneho života v osobe najväčšieho od žien narodených nevdojak nabáda každého zbožného kresťana uctiť si jeho pamiatku skutkami pôstu. Tento pôst aj je ustanovený Cirkvou na 29. augusta, teda na deň Sťatia hlavy sv. Jána Predchodcu, keď Cirkev spomína na veľmi smutnú udalosť – jeho mučenícku smrť počas neviazanej oslavy narodenín kráľa Herodesa. V tento deň sa u nás slúžia aj panychídy za vojakov zabitých v boji za vieru a otčinu, pričom povinnosťou pravoslávneho kresťana je spolu s Cirkvou prežiť tento deň v pôste a modlitbe. O starobylosti ustanovenia tohto sviatku a pôstu svedčia cirkevné ústavy zostavené na základe tradície sv. otcov.

Pôst v predvečer sviatku Bohozjavenia patrí tiež k najstarším starobylym pôstom. Je všeobecne známe, že v tento deň prijímali sv. tajinu krstu a myropomazania katechumeni

(ohlašený). Títo sa pripravovali aj k prijímaniu Tela a Krvi Christovej a preto boli povinní zachovávať v tento deň veľmi prísny pôst. Pretože podľa tradície (Matej Vlastar) krst Christov bol vykonaný v noci, tak v ten deň večer oddávna posväcovala sa voda veľkým svätením sv. Bohozjavenia. Pripravujú sa k prijatiu

v ten deň posvätenej vody Bohozjavenia a k dôstojnému stretnutiu tohto sviatku, starobylí kresťania prežívali čas tohto dňa v pôste a modlitbe. V tento deň bola slúžená Liturgia sv. Vasíla Veľkého spolu s večerňou, po čom, keď prijali posvätenú vodu kresťania prijímali pokrm. Ak predvečer Bohozjavenia pripadol na sobotu alebo nedeľu, vtedy sa slúžila v stanovenom čase Liturgia sv. Jána Zlatoústeho a posvätenie vody sa konalo bezprostredne po večerní zvyčajným spôsobom, pričom prísnosť pôstu v tieto dni sa zmiernovala.

Na záver ešte niekoľko slov. **Pôsty v našej Cirkvi tvoria starobylé ustanovenie a ukladajú sa ako povinnosť kresťanom, ktorí ich majú ako dni pôstu prežiť v modlitbe.** Odlišujú sa od obyčajných dní zmenou pokrmu nepôstneho na pôstny, obmedzením jeho množstva a kvality, pôsty sa líšia aj medzi sebou: cirkevný ústav predpisuje v rôznych dobách rôzne stupne pôstu – úplné vynechanie pokrmu, alebo suchý pokrm (suchojadenie), t. j. chlieb, voda a sušené plody, ovocie; inokedy dovoľuje sa varená pôstna strava, avšak bez oleja, a v niektoré dni aj ryba. Najprísnejší pôst sa Cirkvou zachovával vo sv. Štyridsiatnicu, obzvlášť prvý a posledný – strastný týždeň. Ďalej podľa prísnosti svoje miesto zaujímajú Uspenský pôst. Počas pôstov Roždestvenského a Petrovho sa prísnosť v zdržanlivosti zmiernuje (obmäčkuje).

Čo sa týka bohoslužby konanej v dňoch pôstu, tak iba v sv. Štyridsiatnicu táto sa koná odlišným spôsobom od iných dôb roka. Tu je všetko nasmerované na vzbudenie v duši veriaceho kresťana citu úprimného skrušenia nad vlastnými hriechmi. Počas iných pôstov sa bohoslužba nelíši od obyčajných dní.

Prot. Peter Kormaník

Literatúra:

APRAKSIM, S., vrah: *O poste i molitve. Razmyšlenija uverovávšeho vrača.* Moskva 1997, 52 s.

ATANASIJ (JEVTIČ), ep.: *Pokajanie, ispoved' i post: ich značenie dľa pravoslavnogo christianina.* Pravoslavnaja beseda. Bibl. Dostupné na internete: <http://pravbeseda.ru>

AVRAAM, igumen: *Velikopostnyje poučeníja.* Izdatelstvo Novo-Tichonskoho ženskoho monastyrja. Ekaterinburg 2002. 170 s. ISBN 5-94512-016-2.

DIMITRIJ (MURETOV), archiep.: *O postach sobludajemych v Pravoslavnoj Cerkvi.* Dostupné na internete: file://Dočasný adresár 5 pre po..., s. 1-9.

DJAČENKO, Grigorij, prot.: *Velikij post.* Izdatelstvo „Prolog“, 2006. 406 s. ISBN 966-8538-48-X.

ILARION (ALFEJEV): *Vy – svet mira. Besedy o christianskoj žizni.* O poste, s. 43-57. Izdanie vtoroje. „Christianskaja žizn'“. Klin 2004.

IOANN (MASLOV), archim.: *Obrjadovyje osobennosti pokajannoj discipliny Drevnej Rusi*. Svjato-Trojickaja Sergijeva Lavra 2005.

KORMANÍK, Peter: *Pastierska starostlivosť o chorých. Pôst ako prostriedok liečby rôznych chorôb*, s. 64-68. Prešovská univerzita v Prešove, PBF. Prešov 2010. ISBN 978-80-555-0284-7.

O DOLŽNOSTACH PRESVITEROV PRICHODSKICH. Izdatelstvo Sretenskoho monastyryja. Moskva 2004. 224 s. ISBN 5-7533-0301-3.

OSIPOVA, V. A.: *Post s točky zrenija vrača – allergologa. Cerkov i medicina na porohe tretjeho tysjačiletija*. „Izdatelstvo Belorusskoho Ekzarchata“. Minsk 1999. S.176-190. ISBN 985-6503-20-1.

PARNOV, Aleksej, svjašč.: *Post sv. Čtyredesjaticy po pravilam drevle-kanoničeskim, obyčajam drevnych christian i zakonam greko-rimskich imperatorov*. Christianskoje čtenije, časť I., Sankt-Peterburg 1863. S. 307-322.

PAVLE, patriarch Srbski: *Post v Pravoslavnoj Crkvi*. Beograd 2002, 82 s.

PAVLE, patriarch Srbski: *Ujasnim nekotoryje voprosy našej very*. Post v Pravoslavnoj Cerkvi, s. 197-212. ISBN 978-985-90125-3-2.

PESTOV, N. E.: *Što takoje post i kak pravilno postit'*. Satis. Sankt-Peterburg 2005. Dostupné na internete: <file:///Documents and Settings/user-06/Local Settings/Temp/Dočasný adresár 1 pre p...>

PETROVSKIJ, A, V.: *Predpaschalnyj post v istoriji jeho razvitija*. Christianskoje čtenije 1900.Nom. 4, s. 587-600. Reprintné vydanie: SPBPDA Sankt-Peterburg 2009.

POSTANOVLENIIJA APOSTOL'SKIJA. Kazaň. V gubernskoj typografii. 1864. 307 s.

POUČENIIJA Fotija, mitropolita Kijevskoho i vseja Rusi, o poste i molitve. Pravoslavnyj Sobesednik. Č. III. Kazaň 1860.

PRAVIDLA všeobecných a místních sněmu i sv. Otcu pravoslavné církve. Pravoslavná cirkev v Československu v Ustředním nakladatelství v Praze 1955.

RAZMYŠLENIIJA o tom, kak po primeru drevnych christian, sledujet provodit' Velikij post. Pravoslavnyj Sobesednik izdavajemyj pri Kazanskoj Duchovnoj Akademii. Kazaň 1856. S. 93-106.

SIRIN, Efrem, prep.: *Besedy*. Slovo o poste, s. 390-391; O poste, s. 391-397. Moskovskoje Podvorje Svjato-Trojickoj Sergijevoj Lavry 2003. ISBN 5-7789-0149-6.

SCHMEMANN, Aleksandr: *Velký pôst. Cesta k Pasche*. Pravoslavná bohoslovecká fakulta v Prešove UPJŠ v Košiciach. Prešov 1996. 129 s. ISBN 80-7097-331-5.

SCHMEMANN, Aleksandr: *Svjataja svjatym. Razmyšlenija ob ispovidi i pričaaščeniji Svjatych Tajin*. Post i Liturgia, s. 55-67. Izdatelstvo „Prolog“. Kijev 2003. ISBN 966-96342-7-X.

ŠIMANSKIJ, G. I. : *Nravstvennoje bogoslovije*. Post, s. 352-375. Obščestvo ljubitelej pravoslavnoj literatury. Izdatelstvo im. svt. Lva, papy Rimskoho. 2005. ISBN 485-779.

TICHON, svjat.: *Vegetarianstvo i jeho otličije ot christianskoho posta*. „Novaja kniga“ – Moskva 1996. Vzb.-Centr „Omega“. Moskva 2003.

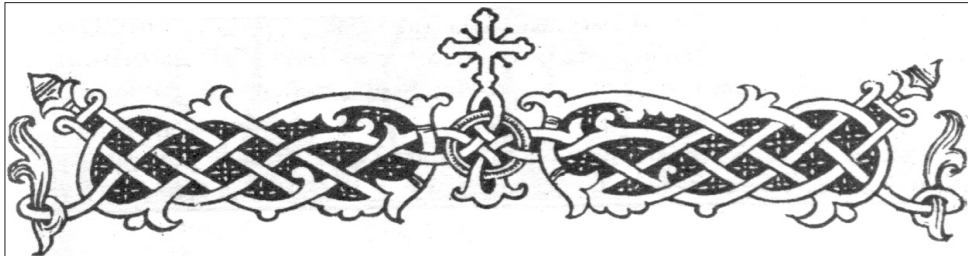
TKAČEV, Andrej, prot.: *Velikij post*. Svjato-vvedenskij chram. Gorod južnyj. Dostupné na internete: <http://yuzhny.orthodoxy.ru/?id=11>, istočnik:<http://www...>

TVORENIJA iže vo svjatych otca našeho Vasilija Velikoho, archiepiskopa Kesariji Kapadokijskija. Časť IV. Beseda 1 O poste, s. 1-17; Beseda 2. O poste 2, s. 18-29. Moskva 1993. Izdatelstvo „Palomnik“.

USTAVY o postach. ČOIDR, kn. 3, otd. II. M. 1912. Loparev Ch. M. Poslanije mitropolita Smoljatiča presviteru Fome. SPB 1892.

VELIKIJ, Vasilij, svjat.: *Izbrannyje poučeniija*. O poste, s. 563-579. Pravoslavnoje bratstvo svjato-toho apostola Ioanna Bohoslova. Moskva 2003. 685 s. ISBN 5-89424-064-6.

MEDZI NEBOM A ZEMOU (XII)

„O blaženijšem mitropoliti našem (imjarek) i preosvjaščennijšem jepiskopi našem (imjarek), čestnim presviterstvi, vo Christi diakonstvi, o vsem pričti i ludech, Hospodu pomolimsja“ (Za blaženého metropolitu (meno) a preosvieteného biskupa (meno), za dôstojné kňazstvo, diakonstvo v Christovi, za celé duchovenstvo a ľud, k Pánovi pomodlíme sa).

Jeden biskup obchádzal svoju eparchiu v sobotu večer a zašiel do jednej dedinky, do ktorej prišiel prvýkrát. Najprv ho privítal starosta a po nejakom čase chcel biskup vidieť miestneho kňaza. Starosta mu oznámil, že kňaz je ešte na poli. Po nejakom čase prišiel kňaz oblečený do špinavého pracovného oblečenia, aby sa privítal s biskupom. Biskup nebol nadšený, v akom oblečení ho kňaz privítal, pretože očakával, že bude oblečený kňaz v podriasniku a riase. Na druhý deň v nedeľu sa kňaz pripravil na slúženie svätej Liturgie. Na Liturgii bol prítomný aj biskup sediac na biskupskej katedre na pravej strane chrámu. Keď potom išiel do oltára, všimol si, že tento kňaz robí pri slúžení množstvo chýb. Ale stal sa zázrak, keď kňaz začal „Blahosloveno Cárstvo“ (Požehnané Kráľovstvo), celý sa obliekol do nebeského svetla, ktoré ho obklopovalo, ale nepálilo. Takto to trvalo až do konca svätej Liturgie. Kňaz na konci Liturgie rozdal antidor¹ a vošiel do oltára. Biskup k nemu pristúpil, padol pred ním na kolena a prosil ho o požehnanie za to, že ho neprávom obviňoval. Kňaz bol z toho zmätený. Je možné, aby nižší stupeň duchovenstva dával požehnanie vyššiemu? „Ty mňa požehnaj, vладыko!“ Biskup mu na to odpovedal: „Neodvážim sa požehnať toho, kto slúži v svätom oltári obklopený božským nestvoreným svetlom!“ Kňaz sa spýtal biskupa: „Nájde sa taký biskup alebo kňaz, ktorý slúži svätú Liturgiu a nie je obklopený nebeským svetlom?“ Zadvil sa tento jednoduchý kňaz. Čo mohol odpovedať biskup tomuto kňazovi, pre ktorého bol tento zázrak samozrejým Božím dielom na Liturgii? Preto sa biskup zadvil čistote, pokore a svätosti tohto dedinského kňaza a získajúc tak pre seba poučenie, odišiel.

Keď sa modlíme za tento chrám, za veriacich, za Cirkev, spomíname aj biskupa a zároveň prosíme Boha, aby naplnil svojou blahodaťou aj kňazov. Hoci biskup nie je prítomný na svätej Liturgii, ktorú slúži kňaz sám iba s veriacimi, nám to symbolizuje, že sme Cirkev Christova, Jeho (Christovo) sakrálné Telo.

Svätý Ján Zlatoústý hovorí, že kňaz sa od biskupa odlišuje len v niektorých veciach, pretože kňaz má rovnakú zodpovednosť a slúži všetky tajiny okrem rukopoloženia (vysvätenia niekoho za diakona, kňaza...). Tak isto nemôže kňaz sám posvätiť chrám a nemôže

¹ Prosfora alebo gr. antidor (namiesto) sa rozdáva na konci svätej Liturgie veriacim, ktorí sa nezúčastnili na prijímaní. Je to spôsob požehnania kňazom pre tých, ktorí sa z nejakých vážnych dôvodov nemohli zúčastniť na svätej Eucharistii. U nás je zvykom tento dar dávať všetkým ľuďom na konci Liturgie.

posväcovať sväté myro, ktoré sa používa pri svätom krste. Vysvätenie všetkých, ktorí slúžia v oltári, ako sú: biskup, kňaz, diakon sa môže iba počas slúženia svätej Liturgie. Kňazstvo a svätá Eucharistia sú medzi sebou nerozlučne spojené. Veľký zázrak posvätenia chleba a vína na Telo a Krv Isusa Christa nemôže nastať bez kňazstva, tak ako sa bez neho nemôže slúžiť svätá Liturgia. Preto aj chirotonia (svätenie) za kňaza a biskupa sa deje len na svätej Liturgii.

Christos je Ten, ktorý ako prvý na Veľký Štvrtok slúžil na Zemi svätú Liturgiu a povedal: **„Toto robte na moju pamiatku“** (Lk 22, 19). Po Jeho vystúpení na nebo Jeho miesto v eucharistickom spoločenstve prijali svätí apoštoli. Christos ako najvyšší Archijerej priniesol ako prvý a zároveň posledný jednu večnú obeť na kríži za naše hriechy. Potom túto obeť už nekrvavú prinášali Jeho nasledovníci apoštoli. Cez skladanie rúk odovzdávali kňazstvo svojim nasledovníkom, biskupom a kňazom až do dnešných dní. Nazýva sa to tzv. apoštolská postupnosť, ktorá je nepretržitá od Christa a apoštolov až do dnešných dní. Kto túto apoštolskú postupnosť nemá, nie je kňaz ani biskup aj keď to o sebe tvrdí. Preto biskup a kňaz predstavujú nie len Christa na Zemi, ale aj Jeho živú prítomnosť medzi ľuďmi.

Diabol ako nepriateľ ľudského rodu bojuje tvrdo a bez prestávky s každým kňazom, biskupom a hoci sa mu nedarí nad ním zvíťaziť, neprestáva s ním bojovať až do posledného dňa jeho života. Bude na neho používať klebety, ohovárania, zlé slová, nenávisť a nepriateľstvo aj zo strany samotného duchovenstva. Dokonca cirkevná história nám potvrdzuje nenávisť k cirkevným služobníkom - kňazom a biskupom, ktorá vyústila aj do vraždy.

Jeden biskup padol do ťažkého hriechu. Na nasledujúci deň, kedy bol veľký sviatok, prišiel do chrámu. Vyšiel na ambón (miesto, odkiaľ sa číta Evanjelium), dal dole svoj omofor² – symbol archijerejstva a pred všetkými sa priznal k svojmu hriechu, ktorý spáchal.

² Omofor, vyzerá ako šál, ktorý má biskup okolo krku. V mnohých slovanských miestnych cirkvách sa používa tzv. malý a veľký omofor.

Nakoniec povedal: „Zriekam sa! Nie som dôstojný! Už vás viac nemôžem duchovne viesť! Vyberte si niekoho druhého, aby vám slúžil, kázal, učil a sponedal vás!“ Zostúpil z ambónu dole, aby mohol odísť preč. „Stoj tam!“ Zaznel hlas od národa. „My ťa nepustíme, zostaň na svojom mieste!“ Tak veľmi tento národ miloval svojho biskupa. „Nech na nás padne tvoj hriech“, zvolali jednomyselne ľudia v chráme. Strašne povedať, aká silná láska musela byť u týchto ľudí. „Chceme, aby si aj naďalej zostal našim otcom!“ Biskup im na to odpovedal: „Ak chcete, aby som zostal, musíte urobiť to, čo vám teraz poviem, inak pôjdem preč.“ Všetci ľudia v chráme súhlasili. Biskup im povedal: „Pôjdem pred dvere chrámu, kde si lahnem. Každý jeden z vás, keď bude vychádzať von, bude šliapať na moju hrud' a pľuť na mňa so slovami: „Nech mu Boh odpustí“. „Ak to všetci spravíte, tak tu zostanem“. Národ mu na túto prosbu odpovedal: „Všetko tak urobíme, ako chceš“, hoci to nechceli urobiť. Veriaci, aby nestratili svojho duchovného pastiera, urobili to, čo im povedal. Keď prešiel posledný človek, ozval sa z neba hlas, ktorý počul biskup aj jeho veriaci národ. „Za jeho veľké pokánie a poníženie je mu hriech odpustený“.

Prvým a hlavným cieľom diabla je zničiť kňaza, biskupa, starca – duchovníka. Preto je veľmi dôležité modliť sa za biskupov a kňazov tak, ako to robíme na každej svätej Liturgii, večerni či rannej bohoslužbe a všetkých svätých tajinách.

Slová: „**O vsem priči i ludech, Hospodu pomolimsja**“ - za celé duchovenstvo a ľud, k Pánovi pomodlíme sa“, nám poukazujú na jednotu jednej Cirkvi. Cirkev je to Boží národ na eucharistickom spoločenstve, na bohoslužbe spolu s biskupom, kňazmi a diakonmi. Počas bohoslužby nikto z veriacich nie je samostatná jednotka. Všetci spolu tvoríme jeden národ, Telo Christovo! Preto sa modlíme jeden za všetkých a všetci za jedného a za všetkých spolu. Niet miesta v Cirkvi a osobitne na svätej Liturgii, kde by mal miesto individualizmus a egoizmus, ako hovorí Kristus, kde sú dvaja alebo traja v mojom mene aj ja som medzi nimi (pozri Mt 18, 20). Na tieto slová by sme nemali zabúdať. Pretože nás často prekonáva sebaláska a zabúdame na svojich bližných, stavajúc sami seba, svoje potreby a problémy do centra sveta aj samotnej božskej Liturgie a v konečnom dôsledku sa zriekame jej božských darov.

Príklad pokánie a oddanosti môžeme vidieť aj u jedného starca na svätej Hore Athos, ktorý hoci nebolo z jeho strany nijakého hriechu, konal tak za neposlušnosť jedného zo svojich poslúšnikov, ktorý nepoprosil sám o odpustenie. Tento starec si sadol do stredy vchodových chrámových dverí a po skončení svätej Liturgie prosil všetkých mníchov, aby po ňom prešli a ako posledný prešiel tento jeho neposlušný a nepokorný mních.

Preto pravoslávni kresťania, ktorí si berú príklad z dôstojného pastiera (biskupa, kňaza, starca) ho nadovšetko milujú a počúvajú. Preto je veľmi dôležité, aby sa ľudia modlili za svojich pastierov nie len na každej Liturgii, ale aj vo svojich modlitbách doma.

Zdroj: АНАГНОСТОПУЛОС, С.: 2016. Беседы о литургической жизни Церкви. Санкт-Петербург. 2016, s. 88 - 95.

ThDr. Ján Pilko, PhD.

Pozdrav z chramovoho prazdnika v Bardejovi

Christos voskrese!

S tymito krásnymi slovami pozdravil nas otec Guba, jak kadil chram pred velikym vchodom. Choťa prekvapeny, ale s velikou radostou ľude v chrami odpovidali na jeho serdečnyj pozdrav. Otec Guba a otec Pilko so svojima matuškami i ditočkami prišli na naš chramovyj prazdnik, prišli nas posilniti v spoločnij molitvy i pidkrypiti svojou učastou. Tak jak otec Guba nas serdečni pozdravil, taka serdečna byla aj jeho kazeň, kazeň velmi poučna o našich pokroviteloch, ravnoapostoloch, pervoučiteloch i prosvititeloch slavjanskych, o našich bratoch Kirilovi i Mefodijovi. Zminka byla nelem o ich odkazi, ale i o ich postaviňu v historickom spektre udalosti i sučasnom

postaviňu s poznamkou „vdaka Bohu“, že ich katolicka cerkev i inši cerkvi už slavjat jak svjatyči! Liturgia prebiehala za krasnoho spivu našoho kantora Miloša a zboristov. Ditočky i ľude, slava Bohu, stajali v peršym riadi kolo čašy, aby sa popričašali a tak chramovyj prazdnik jak christiane dostojni oslavili, vedeni svojim otcom duchovnym. Po skončení Liturgii nas otec Pilko pomazal povjaščenym olijom i stritli sme sa vsyťky virujušči i otcove duchovny za krasnoho počasia okolo chramu - što to zakusyť.

Ďakuvati Bohu, ľudi v chrami bylo vecej jak v inšy nedilí. Ďakujeme krasni otcovi lvovi za joho molitvy i slova, joho matuške za organizuvaňa vsyťkoho potrebnoho. Ženam, chlopom a cilyj Pravoslavnij cirkvenij obci v Bardejovi za sudržnosť v pomoci pri poriadkoch v chrami či pri priprave občerstvenia.

Nič krajše mi nedast na kinci napisaty, jak cituvaty slova sv. Konstantina (Kirila, koly prijal monašeske meno), jak odpovil na zlobu a hřiv nimeckych episkopov inakšoj viry: „**Vy znate len tri jazyky hodny oslavy Boha, no David plakal i kazal: „Pojte Hospodevi vsja zemľa, chvalite Hospoda vsi jazyci, vsjakoje dychanie da chvalit Hospoda!“**

Christos posredi nas!

Raba Boža Maria

Chrámový sviatok ako pred 20. rokmi

Tohtoročný chrámový sviatok v Osadnom na počesť Voznesenija Hospodinovho sa konal v nedeľu 5. júna 2022 a niesol sa v znamení 20. výročia od vysviacky na duchovného tunajšieho duchovného správcu prot. Petra Soroku (10. marca 2002) a jeho príchodu do Osadného (7. apríla 2002).

Na prvom chrámovom sviatku v roku 2002 boli okrem vtedy nového duchovného prítomní aj prot. Sergej Cuper, jerej Peter Savčak, jerej Pavol Bobak a jerej Peter Bobak.

Už na 10. výročie bola snaha zorganizovať chrámový sviatok v rovnakej zostave, ale nepodarilo sa to. Preto bola po 20. rokoch o to väčšia radosť, že sa okrem spomínaných duchovných chrámového sviatku zúčastnili aj ďalší dvaja nečakaní hostia.

Svojou návštevou nás poctili duchovní z východného, stredného a západného Slovenska, ba dokonca aj z Českej republiky. Boli to: prot.

Sergej Cuper (PCO Driečna), prot. Peter Savčak (PCO Varadka), prot. Pavol Bobák (PCO Stropkov), jerej Peter Bobák (PCO Hontianske Moravce), prot. Jakub Jacečko (PCO Holíč), prot. Roman Hajdamačenko (PCO Praha-Olšany). Dať dohromady takúto skupinu duchovných v dnešnej dobe sa rovná zázraku a veľkému Božiemu riadeniu, a preto sme zato Bohu veľmi vďační.

Po vzkresnej utreni viedol svätú Liturgiu prot. Sergej Cuper a k prítomným veriacim z Osadného, ale aj okolitých dedín a miest sa poučnou kázňou prihovoril prot. Jakub Jacečko. Po jej skončení poďakoval vzácnym hosťom za účasť prot. Peter Soroka a vzápätí ho úprimnými slovami pozdravil prot. Pavol Babak, ktorý ho zároveň podľa vlastných slov „vyznamenal za 20 rokov duchovenskej služby“ Lucinskou ikonou Presvätej Bohorodičky.

Modlitebné stretnutie v chráme sa završilo pomazaním posväteným olejom a chodom okolo chrámu.

Pozvaní hostia spoločne poobedovali v sále obecného úradu v Osadnom, kde ich hrou na akordeóne umelecky obohatil Justín Soroka.

Nakoniec prot. Petra Soroku pozdravil prot. Sergej Cuper a zaželel mu ešte veľa krásnych rokov v duchovenskej službe v Osadnom.

Prot. Peter Soroka

Medzinárodný deň detí v Prešove

Sobota 18. júna 2022 sa niesla v duchu hier a zábavy na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove. Práve tam sa konal deň detí, ktorý zorganizovalo Bratstvo pravoslávnej mládeže na Slovensku-SYNDESMOS. Na tomto podujatí sa zúčastnili veriaci a mládež z celého východného Slovenska, najmä z Medzilaboriec, Ľubice, Spišskej Novej Vsi, Cejkova, Kašova, Michaloviec, Bardejova a z mnohých ďalších miest a obcí.

Celý deň začal modlitbou pri kríži, ktorú slúžil dekan Pravoslávnej bohosloveckej fakulty prot. doc. ThDr. Štefan Pružinský, PhD. Pre detí bol pripravený veľmi zaujímavý zábavný program. Nechýbala súťaž v strelbe zo vzduchovky, futbal, volejbal, bedminton a pingpong. Pre najmenších boli pripravené samostatné stanovišťa, na ktorých sa im venovali naši usilovní mládežníci. Novinkou na

tohtoročnom dni detí boli dva skákové hrady, ktoré zabezpečilo Bratstvo pravoslávnej mládeže na Slovensku – SYNDESMOS. Ďalšou z noviniek bola súťaž kňazov z oboch eparchií našej miestnej Pravoslávnej cirkvi vo varení gulášu. Práve aj táto aktivita pomohla k zblíženiu mladšej a zrelšej generácie veriacich, utuženiu vzťahov medzi účastníkmi a nadviazaniu nových priateľstiev. Všetky tímy boli odmenené diplomami a pamätnými medailami. Deti sa rovnako mohli oboznámiť s prácou hasičov. Svoje zložité poslanie nám aj priamo na mieste ukázali simulovaným zásahom hasenia požiaru penou, ktorá sa následne stala centrom zábavy pre deti.

Veľká vďaka patrí v prvom rade Hospodu Bohu za to, že sme sa v takom hojnom počte mohli stretnúť po dlhej dobe odlúčenia na našom tradičnom dni detí v Prešove, všetkým kňazom, ktorí sa zúčastnili na varení gulášu, mládežníkom, ktorí celý deň pripravili a našim sponzorom, najmä pani Ing. Ivane

Niezňanskej z Medzilaboriec a pobočke Prvej stavebnej sporiteľne v Medzilaborciach. Aj na budúci rok pozývame všetkých zúčastniť sa na tomto sviatku detí, rodiny, pravoslávia.

Vedenie Bratstva pravoslávnej mládeže na Slovensku-SYNDESMOS

Chrámový sviatok v katedrálnom chráme sv. Cyrila a Metoda v Michalovciach

V piatu nedelu po Pasche – O Samaritánke sa veriaci Pravoslávnej cirkevnej obce v Michalovciach spoločne s veriacimi okolitých cirkevných obcí na čele so svojim michalovsko-košickým arcibiskupom Jurajom zúčastnili v hojnom počte na chrámovom sviatku apoštolom rovných sv. Cyrila a Metoda. Pozvanie na oslavy prijali aj duchovní o. Ivo Ozimanič, správca Pravoslávnej

cirkevnej obce v Podhorodi, a o. Miloš Nikifor Surma, správca Pravoslávnej cirkevnej obce v Bežovciach a Blatných Remetách.

Na liturgických oslavách chrámu sa zúčastnili aj všetci duchovní katedrálného chrámu. Po završení Liturgie sa vykonal chod okolo chrámu bulharským spôsobom, pri ktorom sme sa modlili za živých a aj zosnulých tejto cirkevnej obce a aj za predstaviteľov mesta, aby im Boh svojou milosťou žehnal. Na úplný záver vладыka Juraj požehnal kolivo a lámal slávsky koláč spoločne s prítomnými deťmi, ktoré sa stále veľmi tešia tomuto činu.

Hypodiakon Viliam Fencik

Púť do Zádielskej doliny

28. máj 2022. Pravoslávna cirkevná obec v Košiciach zorganizovala druhý ročník pešej púte do Zádielskej doliny spojenú so slávením svätej Liturgie v lone Božieho stvorenstva.

Počal Liturgie sme spomínali pamiatku sv. mučeníka Jovana Vladimíra a prosili sme o požehnanie celého sveta, zároveň sme vyprosovali Božie požehnanie a milosť na košických katechumenov /pr pripravujúcich sa k prijatiu pravoslávia/. Na púti sa zúčastnilo na čele s vladkom Jurajom, arcibiskupom michalovsko-košickým, a duchovnými Pravoslávnej cirkevnej obce v Košiciach mnoho mladých rodín s deťmi, ktoré cca 12 km túru zvládli bravúrne.

Ďakujeme Pánovi za požehnanie tohto teplého dňa a možnosť vytvorenia eucharistického spoločenstva v takto nádhernom prostredí.

Hypodiakon Viliam Fencik

Chrámový sviatok Zoslania Svätého Ducha v Úbreží

V nedeľu 12. júna 2022 oslávili veriaci Pravoslávnej cirkevnej obce v Úbreží svoj chrámový sviatok, kedy si pripomínáme deň svätej Päťdesiatnice - Zoslanie Svätého Ducha na apoštolov. Na tejto duchovnej slávnosti bol prítomný miestny archijerej vladka Juraj, arcibiskup michalovsko-košický, s ktorým slúžili ďalší duchovní otcovia, domáci prot. Marián Čičvak, prot. Sergej Barilik a jerej Nikifor M. Surma.

Po svätej Liturgii, na ktorej bolo množstvo veriacich, tak domácich, ako aj z blízkeho okolia, bolo posvätené kolyvo a slávsky koláč, a na úplný záver aj dva zvony.

Vďaka Bohu za Jeho požehnanie na tento krásny a milý deň.

MKPE v Michalovciach

Správy zo Zastupiteľstva Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku pri Moskovskom patriarcháte

Prestolný sviatok sv. Nikolaja na Zastupiteľstve Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku v Moskve

Chrám Zastupiteľstva našej Cirkvi je zasvätený svätému Nikolajovi Myr Likijskému Čudotvorcovi. Preto tak ako je to v Pravoslávnej cirkvi zvykom, v našom chráme si pripomínáme všetky sviatky, ktoré sú spojené s týmto svätcom a deň Prenesenia jeho svätých mošči do mesta Bari sviatujeme tiež ako „prestolný – chrámový sviatok.“

V predvečer sviatku sme slúžili vsenočné bdenie, ktoré viedol archimandrita Serafim (Šemjatovský), predstaviteľ Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku pri Moskovskom patriarcháte v Moskve, a miestne duchovenstvo.

V nedeľu 22. mája 2022 božskú Liturgiu viedol Jeho Vysokopreosvietenosť Antonij, metropolita korsunský a patriarši exarcha pre západnú Európu.

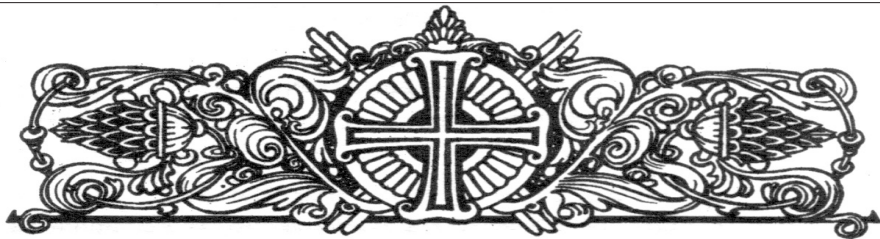
Spoluslúžili s ním archimandrita Serafim, prot. Nikolaj Liščejnik, predstaviteľ Ruskej pravoslávnej cirkvi v Karlových Varoch, prot. Daniil Andrejuk, predstaviteľ Pravoslávnej cirkvi v Amerike pri patriarchovi moskovskom a celej Rusi, archimandrita Alexander (Ktov), tajomník Podvorcia Srbskej Pravoslávnej cirkvi v Moskve, jeromonach Alexander (Haluška), tajomník Zastupiteľstva Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku v Moskve, ako aj duchovenstvo chrámu i pozvaní hostia.

Na slávnostnej bohoslužbe boli prítomní aj apoštolský nuncius Vatikánu v Ruskej federácii arcibiskup Džovani d'Aniello, mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec Slovenskej republiky v Ruskej federácii pán Ľubomír Reháč, ako aj predstavitelia Českého veľvyslanectva v Ruskej federácii.

Homíliu a pozdravné slovo na konci Liturgie predniesol vysokopreosvietený metropolita Antonij. K svätej Čaši pristúpilo veľké množstvo veriacich. Pozvaní hostia sa zúčastnili na obede a na prehliadke organizovanej na počesť sviatku v Múzeu ruskej ikony v Moskve.

**Jeromonach Alexander (Haluška),
tajomník Zastupiteľstva Pravoslávnej cirkvi
v českých krajinách a na Slovensku pri Moskovskom patriarcháte**

Životné jubileum

Dňa 23. júna 2022 sa duchovný správca Pravoslávnej cirkevnej obce v Klenovej **mitr. prot. Mgr. Ján Biloruský** dožíva krásneho životného jubilea 60 rokov.

Drahý náš duchovný otče, z celého srdca Vám blahoželáme k Vášmu sviatku a ďakujeme Vám za zasievanie Božieho slova do našich sŕdc. Do ďalších rokov Vám prajeme veľa Božej milosti, zdravia a nech Vám úsmev nikdy nechýba na Vašej tvári. Nech Vás Hospod' Boh sprevádza na

každom Vašom kroku. To Vám z celého srdca prajú členovia Rady a všetci veriaci Pravoslávnej cirkevnej obce v Klenovej.

Na mnohaja i blahaja lita!

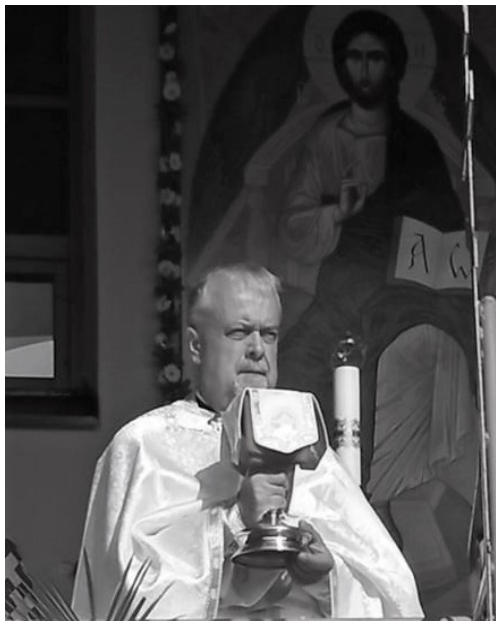
Jubilejný 15. rok chirotonie prot. Pavla Kačmára

„Prijmi obetné dary svätého ľudu a obetuj ich Bohu...“

Na počiatku Vášho povolania stál dar Božej milosti. Je to vzácny dar povolania. Vždy je veľkou radosťou, keď pre miestnu Cirkev pribudne nový služobník, ktorý bude mať bohatú účasť na Božom poslaní.

Tak tomu bolo aj pred 15. rokmi, keď 5. augusta 2007 náš otec duchovný **Pavol Kačmár** prijal chirotoniu za kňaza z rúk Jeho Preosvietenosti Tichona Komárňanského, pomocného biskupa pre správu prešovskej eparchie, v chráme Sv. Trojice vo Svidníku. Jeho náplňou ako služobníka bolo plniť Otcovu vôľu, to znamená obnoviť Cirkev. Jeho prvé duchovné kroky putovali na Pravoslávnu cirkevnú obec v Miroli, Pstrinej a Bodružali. Po dvoch rokoch nám samé nebo poslalo otca Pavla.

Pre niekoho je to možno málo, ale pre nás veriacich PCO v Ladomirovej je to nesmierne veľa. Príchod otca Pavla do Ladomirovej bol silným momentom, pretože naša cirkevná obec čakala na zveladenie. Do tejto obnovy sa zapojil otec Pavol s veľkým nadšením a elánom už pred 13. rokmi v rekonštrukcii nášho chrámu a farskej budovy. Spolu s členmi rady PCO sa podarilo veľkolepé dielo.

Zdá sa nám, otec Pavol, že to bolo len nedávno, čo sme Vás s Vašou milou rodinkou privítali v našej cirkevnej obci a pritom ste sa svojou húževnatosťou a svojim dobrým srdcom pre Boha a veriacich zaslúžili o nesmierny rozkvet nášho krásneho chrámu sv. archanjela Michaila. Bola to naša najväčšia istota a nádej. Staviate medzi nami duchovný most v podobe každodennej Eucharistie. Ako dobrý pastier liečite našu dušu a naše srdcia. Oživili ste medzi nami dobroprajnosť a pravú ľudskosť. Nadchli ste sa pre každého človeka, najmä pre toho, kto trpí a potrebuje útechu a pomoc. S láskou organizujete každodenný duchovný život a stretnutia modlitby. Prestierate Isusov stôl a venujete sa modleniu za nás v Božej

sile, добрote a láske. Oporu a pomoc hľadáme tam, kde nám ju dokážete sprostredkovať a vyslúžiť.

Svoj čas i námahu ste investovali do skvelých vecí. Počas svojho pobytu na našej cirkevnej obci ste vykonali nesmierne zásluhnú prácu, čo sa týka obnovy strechy, výmeny okien, rekonštrukcie fasády chrámu, farskej budovy, interiéru a spolu s matuškou Darinou aj estetizácie celého interiéru. Vďaka Bohu svojou duchovnou silou organizujete chrámové sviatky – krásne spoločenstvo pravoslávnych veriacich k sviatku Sťatia hlavy sv. Jána Krstiteľa. Počas Vašej horlivej služby Bohu ste nám zabezpečili krásnymi melódiami znejúci chórový spev v podobe mužského kvarteta, ktorý je na vysokej umeleckej úrovni. Obdivujeme Vašu disciplínu, inteligenciu, ľudskosť a hlavne Vaše veľké srdce v Isusovej vinici.

Ďakujeme Hospodu Bohu za Vás, za Vašu rodinu, za všetky krásne diela, ktoré Isus Kristus počas týchto rokov Vašej horlivej služby doprial Božiemu ľudu v našej Cirkvi.

Srdečne Vám blahoželáme a ďakujeme za spolupatričnosť a vytvorenie krásnej pravoslávnej rodiny, ktorá Vás nadovšetko miluje a z celého srdca Vám ďakuje a vyprosuje veľa Božích blahodatí. Nech Vám Hospod Boh aj naďalej pomáha zvelaďovať náš chrám. Želáme mnoho Božích darov v osobnom i duchovnom živote.

Milý otec Pavol, zasväcujeme Vás dnes Panne Márii v istote, že ona nás spolu s Vami bude viesť na ceste radosti aj v ďalších rokoch. Nech Vás Boh požehnáva svojou dobrotou a láskou.

Na mnohaja i blahaja lita!

Veriaci a Rada PCO v Ladomirovej

Kňazské jubileum

Dňa 25. júna **Mgr. Ľuboš Omaska**, správca Pravoslávnej cirkevnej obce v Michajlove oslavuje svoje životné jubileum 40 rokov.

Otec Ľuboš pochádza z obce Ladomirová. Správcom a duchovným otcom v našej obci a obci Hrabová Roztoka je od roku 2014.

Počas celého obdobia sa stará v našej cirkevnej obci priviesť k duchovnosti mnohých z nás. Božskú Liturgiu obohacuje svojou skromnosťou, úprimnosťou, radami a modlitbami.

Nielen on, ale celá jeho krásna rodinka je pre nás príkladom ako správne žiť duchovný život. K spríjmeniu Liturgie a ostatných bohoslužieb prispieva aj matuška Lenka svojim ľubozvučným spevom.

Aj prítomnosť detí Jakubka, Alžbetky, Alexandry, Aničky a Vladka, ktorí preukazujú počas bohoslužieb poslušnosť a lásku k chrámu, pohľadza naše duše a srdcia. Do spevu veriacich častokrát vkladajú svoj anjelský spev.

Drahý náš otec duchovný, dovoľte nám popriať Vám k Vaším štyridsiatym narodeninám pevné zdravie, radosť, lásku a Božiu milosť. Prajeme Vám veľa

duchovných síl v osobnom i pracovnom živote a do ďalších rokov Božiu blahodať vyprosujú pravoslávni veriaci obce Michajlov.

Ďakujeme Vám za Vašu lásku, úprimnosť a oddanosť!

Na mnohaja i blahaja lita, drahý otče duchovný!

Pravoslávni veriaci obce Michajlov

KOMU A KOĽKO ODHAĽOVAŤ SVOJE POCITY

Nie pred všetkými odhaľuj svoje myšlienky, aby si nebol príčinou zakopnutia tvojho blížneho. Neodhaľuj svoje myšlienky pred nevzdelanými a svoju vôľu pred nerozumnými. **(ctihodný Izaiáš)**

Nemalo hocakého zla je na tvojej duši, no „nie všetko, čo je v peci, na stôl daj“. Nech to vie len jediný Boh, ktorý pozná všetky tajomstvá a všetko skryté. Ľuďom neukazuj všetky svoje nečistoty, neinfikuj ich dychom v tebe skrytého zla, zatvor pec, nech dym zloby sa v tebe rozpynie. Bohu povedz o svojej starosti, že tvoja duša je plná zla a tvoj život sa peklu podobá, no ľuďom ukazuj len svetlú a láskavú tvár. Čo ich do tvojho bláznovstva? Alebo povedz o svojej nemoci duchovnému či priateľovi, aby ťa osvietili, poučili, podržali. **(Sv. Ján Kronštadtský)**

Blažen, jehože izbral i prijal jesi Hospodi

V piatok 29. apríla 2022, v ranných hodinách, vo veku **84 rokov** svojho pozemského života odovzdal svoju nesmrteľnú dušu Stvoriteľovi **prot. JÁN MANTIČ**.

Pohrebné obrady, ktoré viedol okresný arcidekan o. Nikodím Dušan Tomko spolu so správcom cirkevnej obce o. Marianom Čičvákom, začali z večera parastasom s čítaním Evanjelií v chráme Zoslania Sv. Ducha v Úbreži. Pokračovali na druhý deň 4. mája zádušnou sv. Liturgiou a následne kňazským pohrebom za účasti viacerých duchovných michalovsko-košickej eparchie a veriacich, ktorí prišli odprevadiť o. Jána na jeho poslednej pozemskej ceste. Telo zosnulého bolo uložené na obecnom cintoríne v Úbreži, kde o. Ján prežil 60 rokov svojho života.

NEKROLÓG

Zosnulý novopredstavený prot. Ján MANTIČ sa narodil 24. februára 1938 v obci Byšta, okres Trebišov. Pochádzal z roľníckej rodiny.

Po ukončení základného a stredoškolského vzdelania sa v r. 1954 prihlásil do jednoročného prípravného kurzu na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte v Prešove, kde aj nastúpil v r. 1955. Po ukončení tohto kurzu v r. 1956 pokračoval v štúdiu na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte v Prešove, ktoré ukončil v r. 1960. V tom istom roku nastúpil na základnú vojenskú službu, ktorú ukončil v r. 1962. V tom istom roku 10. novembra prijal sv. tajinu manželstva s Annou Mikitovou z Lukova, s ktorou vychovali dve dcéry Máriu a Janu.

24. novembra toho istého roku z rúk preosvieteného vладыky Metoda, biskupa trebišovského, v katedrálnom chráme v Michalovciach prijal svätenie za diakona, a o deň neskôr bol tým istým biskupom vysvätený za kňaza.

V decembri 1962 bol ustanovený za správcu PCO v Úbreži, kde pôsobil do roku 2003, kedy požiadal o uvoľnenie z duchovenskej činnosti kvôli zdravotným dôvodom a kvôli tomu, že ako vdovec vstúpil do druhého manželstva so Zuzanou Legátovou. Status duchovného mu

bol prinavrátený Jeho Vysokopreosvietenosťou vладыkom Jurajom v roku 2020.

Počas pôsobenia na tejto cirkevnej obci sa zaslúžil o vybudovanie nového chrámu a farskej budovy v Úbreží a o posviacku chrámu v Blatných Remeťách. Zároveň pôsobil ako okresný arcidekan pre okres Sobrance.

Ťažkým rokom pre nebohého o. Jána bol rok 1995, kedy si Hospodin povolal k sebe matušku Annu.

Otec Ján bol istý čas členom ER PC v Michalovciach a členom duchovného súdu.

Zosnulý prot. Ján pôsobil na nive Christovej 41 rokov. Bol skromný, obetavý, trpezlivý, plný lásky a oddanosti voči všemohúcemu Bohu a duchovnej pastve, ktorá mu bola zverená. Nech preto všemohúci Boh bude milostivý k jeho duši a uvedie ho do tých miest, kde nie je plaču ani zármutku.

VIČNAJA JEMU PAMJAŤ!

Sobranecký arcidekanát

ZHON (MÁRNOSŤ)

Isus Christos hovorí: „**Nezatažujte vaše srdcia obzerstvom, opilstvom a starosťami o tento život**“ (Lk 21, 34). Človek, žijúc v každodennom zhone, myslí si, že nekoná žiadne hriechy. V skutočnosti úplne zabúda na Boha a stáva sa z neho bezbožník v priamom zmysle tohto slova. Nieкто šachom, nieкто športom, nieкто televízorom, nieкто niečím iným sa uzatvára pred Bohom a ostáva bez Neho. Televízie, rádiá toto všetko vymyslel diabol, aby človeka odvieďol od Boha. Namiesto toho, aby sa človek pomodlil, sleduje nejaký cirkus alebo pozerá na niečie grimasy alebo zbiera správy z celého sveta, ktoré sú každý deň iné. Je úplne jasné, že diabol všetkých ubíja zhomom a márnosťou. Len čo sa človek prebudí, hneď ho zasypú novinky z celého sveta. Potom práca, kde si tiež na Boha ani nespomenie. Po práci obchody a nákupy, najesť sa, domáce práce. Tak ďalšie programy v televízii, v rádiu. Nakoniec sa človek všeličím naplnený na maximum, v polonormálnom stave ukladá spať. Samozrejme, pomodliť sa nemá kedy. Už nehovorím o čítaní Svätého Písma či svätých otcov. A ak sa aj človek modliť začne, tak sa v skutočnosti nemodlí, lebo modlitbu nevníma, neprináša ju s úprimným srdcom, nič z toho nemá. Tak človek v zhone a zmätku slúži diablu celý deň. Nie náhodou v rannej modlitbe čítame: „Zbav ma diabolského náhlenia“. A práve toto „diabolské náhlenie“ človeka v konečnom dôsledku ubíja. A často nás ubíja ani nie nejakými veľkými hriechmi: kradnutím, smilstvom, ale práve zhomom a márnosťou. Slušného človeka je ťažké prinútiť urobiť niečo trestuhodné, zjavne nemorálne, preto sa diabol snaží dosiahnuť svoj cieľ inou cestou, človeka omotáva zhomom a márnosťou. **(igumen Nikon Vorobjov)**

*Pozvánka na Velké slavnosti
prep. Serafima Sarovského, Čudotvorca v Bardejove*

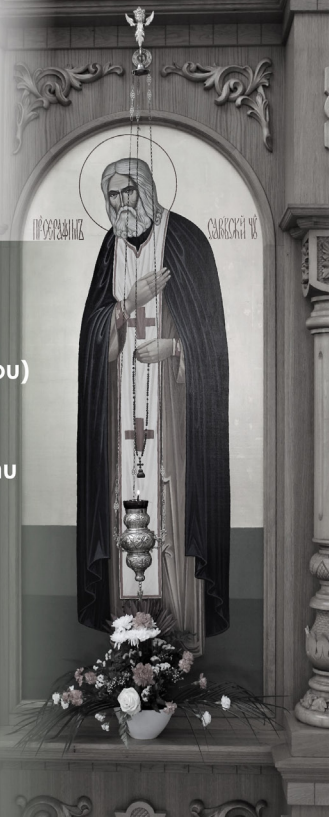
*Srdečne pozývame otcov
duchovných a všetkých veriacich
na náš chrámový sviatok
s týmto programom:*

31. júl

17:00 Malé posvätenie vody
18:00 Celonočné bdenie (večerňa s utreňou)
Prvá kázeň
21:00 Prestávka spojená s besedou
21:45 Akafist k prep. Serafímovi Sarovskému
22:45 Akafist k čudotvornej Počajevskej
ikone Presvätej Bohorodičky
Druhá kázeň

1. august

00:00 Modlitby pred sv. Prijímaním
01:00 Molebny a panychídy
Po ich ukončení sv. Liturgia
17:00 Veľká večerňa k sviatku
sv. proroka Iliji

Tešíme sa na spoločné modlitby.

**Arcidekanát pre okresy Snina a Humenné
a
Pravoslávna cirkevná obec v Uličskom Krivom**

Vás pozývajú

**na 15. púť z Uliča do Uličského Krivého
ku kaplnke igumena Ignatija (Čokinu), spojenú s oslávením
sviatku Preobraženijsa Hospódňa v dňoch 18.-19. 08. 2022.**

Program:

18. 08. 2022 (štvrtok):

17.00 – moleben v chráme Pokrova Presvätej Bohorodičky v Uliči, po bohoslužbe začiatok púte od chrámu.

18.30 - predpokladaný príchod ku kaplnke, poklonenie sa svätým ostatkom, pohostenie.

Malé posvätenie vody, vsenočné bdenie (veľká večerňa s litiou, sviatočná utreňa), akafist, modlitby ku Prijímaniu. Po polnoci prvá Liturgia.

19. 08. 2022 (piatok):

8.30 – sviatočná Liturgia.

Po Liturgii: posvätenie ovocia, obchôdzka okolo kaplnky s čítaním Evanjelií, panychída nad hrobom o. Ignatija. Agapé.

Duchovný správca
PCO Uličské Krivé:

jer. Mgr. Jaroslav Guba
t. č. 0948 632 054

Duchovný správca PCO Snina,
arcidekan:

mitr. prot. Mgr. Igor Kerekanič
t. č. 0907 974 713

Duchovný správca PCO Ulič,
dekan:

mitr. prot. Mgr. Boris Hrustič
t. č. 0907 152 180

PROGRAM CELOPARCHIÁLNYCH SLÁVNOSTÍ V NIŽNEJ RYBNICI:

Sobota 20. 08. 2022

7. ROČNÍK PEŠEJ PÚTE „ZO STARÉHO DO NOVÉHO KLOKOČOVA“

12:00 hod. Zraz pútnikov a požehnanie púte z Klokočova do duchovného Nového Klokočova – Nižnej Rybnice

*****

17: 00 hod. Privítanie vладыky Juraja s pútnikmi

18: 00 hod. Posvätenie vody pri chrámovej studni

19: 00 hod. VSENOČNÉ BDENIE

22: 00 hod. Akařist sv. tumanským divotvorcom Zosimovi a Jakobovi

23: 00 hod. Kánon a modlitby k sv. prijímaniu

Nedeľa 21. 08. 2022

24: 00 hod. SV. LITURGIA

02: 00 hod. Akařist Zosnutiu Presvätej Bohorodičky

03: 00 hod. Moleben o zdravie a Božie požehnanie, panychidy

05: 00 hod. Časy

06: 00 hod. Moleben Presvätej Bohorodičke; mariánske piesne

08: 30 hod. Privítanie vладыky Juraja

09: 00 hod. SLÁVNOSTNÁ ARCHIJEREJSKÁ LITURGIA s chodom okolo chrámu, čítaním Evanjelií a lámaním slávskeho koláča

*****

Všemilostivý Boh, na príhovor Presvätej Bohorodičky, ktorá cez svoju Klokočovskú ikonu na nás vylieva prehojnú Božiu milosť, i všetkých svätých, nech sa nad nami zmiluje a spasí nás!

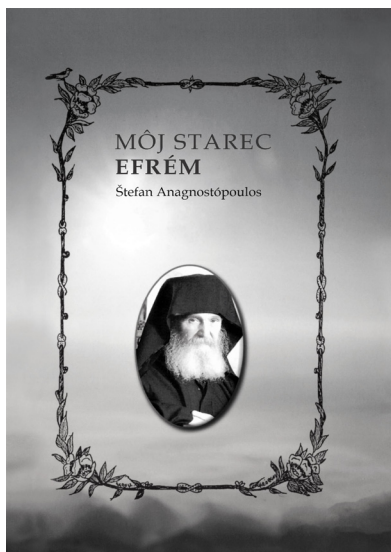
Počas tohtoročných duchovných slávností v Nižnej Rybnici budete môcť vzdať úctu sv. ostatkom viacerých svätých:

sv. GABRIEL URĚBADZE, blázon pre Christa, divotvorca, sv. ALEXIJ MEČEV, protopresbyter moskovský, divotvorca, sv. ROZÁLIA Z PALERMA, divotvorkyňa, liečiteľka a ochrankyňa pred nákazlivými chorobami, sv. mučeník FLORIÁN, patrón požiarnikov a záchranárov, sv. mučeník PANKRÁC, ochranca veriacej mládeže, sv. mučenica DOBROSLAVA (Eurosia-Orosia), veľkomoravská princezná, sv. mučenica LUDMILA, kňazná česká, ktorej 1100. výročie umučenia si pripomínáme.

VŠETCI SVÄTÍ BOŽÍ SLUŽOBNÍCI, SPOLU S PRESVÄTOU BOHORODIČKOU, PROSTE BOHA ZA NÁS!

Knížná novinka – Môj starec Efrém

Slovenskému čitateľovi sa do rúk dostáva ďalšia unikátna kniha o duchovnom živote s názvom **Môj starec Efrém**.

Autorom tejto vynikajúcej knihy je otec Štefan Anagnostópoulos, jeden z najbližších duchovných synov svätohorského starca Efréma Filotejského, ktorý preniesol svätohorskú tradíciu mníšskeho života do Spojených štátov amerických a Kanady, kde sa stal obľúbeným pastierom duší a neúnavným misionárom Severnej Ameriky.

Kniha je nesmieme vzácna, pretože autor na základe svojich viac ako šesťdesiatročných skúseností duchovného otca odhaľuje najtajnejšie zákuť ducha duchovného života človeka a podáva autentické svedectvá o vysokých duchovných stavoch starca Efréma, jednej z najväčších osobností na Svätej Hore Atos v 20. a 21. storočí.

Kniha je preložená z gréckeho jazyka a je určená tým, ktorí majú záujem o hlbší duchovný život. Okrem návodu na zamyslenie sa nad sebou i nad svojím životom dáva človeku optimizmus a v súčasnej dobe je balzomom pre jeho dušu.

Názov: Môj starec Efrém

Autor: Štefan Anagnostópoulos

Počet strán: 160

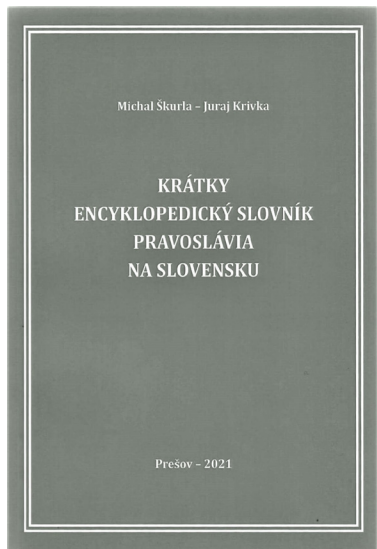
Rozmery: 147 x 218 mm (formát A5), pevná väzba

ISBN: 978-80-971806-6-9

Tlač: Polygrafické centrum, Bratislava 2022

Vydavateľstvo Futurum primum

Kniha roka PSK 2021

Prešovský samosprávny kraj v spolupráci s Krajskou knižnicou P. O. Hviezdoslava v Prešove a spolu s ďalšími regionálnymi knižnicami zrealizovali jubilejný piaty ročník súťaže o **Knihu roka PSK 2021**.

Vyhodnotenie súťaže sa uskutočnilo 25. mája 2022. Súťažilo sa v dvoch kategóriách – Krásna literatúra, literatúra pre deti a mládež a v kategórii Odborná literatúra, do ktorej bolo prihlásených 46 titulov. Do kategórie odborná literatúra bola zaradená aj kniha autorov **Michal Škurla - Juraj Krivka: Krátky encyklopedický slovník Pravoslávia na Slovensku**, ktorá vyšla vo vydavateľstve Tlačiareň svidnícka, s.r.o., 2021.

Štruktúra danej knihy je rozdelená do 6 častí podľa jednotlivých spoločensko-historických období od vzniku Pravoslávia na Slovensku až

po súčasnosť. Na ich pozadí každé toto obdobie je dokumentované faktografickým materiálom encyklopedickým spôsobom s apeláciou na náš región. Pozornosť autorov je sústredená na výrazné osobnosti od najvyšších cirkevných predstaviteľov až po radových veriacich. V knihe je spomenutých, respektíve fotograficky uvedených viac ako 600 osôb, zásluhou ktorých Pravoslávie na Slovensku sa zachovalo a perspektívne sa vyvíja.

Je potešiteľné, že uvedená kniha hlasovaním čitateľskej verejnosti získala 394 hlasov, čím obsadila prvé miesto v kategórii odborná literatúra.

Anna Fedorová, Bardejov

OBSAH - СОДЪКАВАНІЕ

Nebudte ustarosteni o svoj život (-SHB-).....	3
Národnost nepredurčuje vieru ani spásu (Jerej Patrik Hrič).....	5
Akými vencami dváry mali by sme ozdobiť svätých apoštolov Petra a Pavla? (Jerej Ivo Petrovaj).....	6
Uzdravenie dvoch posadnutých v Gadare (Jerej Ľuboš Savčák).....	8
Kázeň na 5. nedelu po Päťdesiatnici (Prot. Rastislav Ignáč).....	9
6. nedela po Sošestviji Svjataho Ducha (Jerej Ľuboš Omaska).....	11
Slovo na uzdravenie dvoch slepov (-SHB-).....	12
Kedy sa završuje pokánie? (7) (Prot. Peter Kormaník).....	14
Položenie rúcha Presvätej Bohorodičky v Blacheme (2./15. júl) (Prot. Peter Bžik).....	16
Niektoré črty historického aspektu pôstu a jeho uplatnenie v Cirkvi (3) (Prot. Peter Kormaník).....	19
Medzi Nebom a Zemou (XII) (Jerej Ján Pilko).....	23
Zo života prešovskej eparchie.....	26
Zo života michalovsko-košickej eparchie.....	29
Zo Zastupiteľstva.....	31
Blahoželanie.....	32
Posmrtná spomienka.....	35
Pozvánka.....	37
Recenzia na knihu.....	40
Knižné ocenenie.....	41

OZNAM: Týmto si vás dovoľujeme informovať, že z nariadenia ÚMR PC sú blahoželania a posmrtné spomienky s výnimkou pravoslávnych duchovných spoplatnené sumou 7 eur. Reklamy a pozvánky na zárobkové akcie (zájazdy, tábory a pod.) sú spoplatnené sumou 10 eur za pol strany a 20 eur za celú stranu. V prípade záujmu môžete svoju reklamu umiestniť aj na našu internetovú stránku www.orthodox.sk. Cena dohodou.

Na prednej strane obálky:

Foto - Pravoslávny chrám Narodenia sv. Jána Krstiteľa v Šamudovciach

Odkaz
sv. Cyrila
a Metoda

ЗАПОВІТ
св. Кирилла
і Мефодія

7
22

Mesačník Pravoslávnej cirkvi
na Slovensku

Ročník LXVIII/2022
ISSN 0139-9012

**S požehnaním Jeho Blaženosti Rastislava,
arcibiskupa prešovského,
metropolitu českých krajín a Slovenska**

Vydáva: Metropolitná rada
Pravoslávnej cirkvi na Slovensku

Adresa redakcie:

Bayerova 8, 080 01 Prešov

Telefón: 051/77 24 736, 0908 879 835

E-mail: ocam@orthodox.sk

Web: www.orthodox.sk,
www.ocam.orthodox.sk

Zodpovedný redaktor: Prot. Vasyl Kuzmyk

Jazyková úprava: Prot. Peter Kormaník

Vychádza 12-krát do roka.

Tlač: Tlačiareň svidnícka, spol. s r. o.
čat. Nebiljaka 121/18, 089 01 Svidník

Ročný príspevok pre jednotlivcov **6,- € +**

poštovné 6,- €, polročný príspevok pre

jednotlivcov **3,- € + poštovné 3,- €**

Účet: IBAN: **SK810900 0000 0000 96292967**

BIC: **GIBASKBX**

Objednávky na odber:

Úrad Metropolitnej rady Pravoslávnej cirkvi

Bayerova 8, 080 01 Prešov

Tel. č.: 051/7724 736

E-mail: mrpc@orthodox.sk

Každá pravoslávna cirkevná obec.

Povolené EVPT 167/2008 z 27. 11. 2008.

Číslo indexu: EV 173/08.